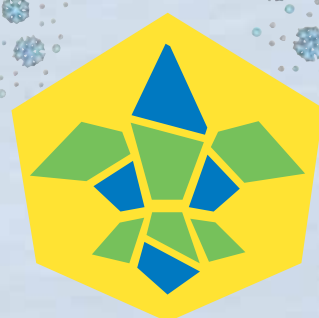

EESTI SKAUT

Eesti Skautide Ühingu ajakiri

talvekuu 2009

LÄBI SKAUTLUSE PAREMAKS!

SKAUT

ÜLDKOGU

21. november 2009

PEASKAUDI VEERG

Skm SIIMON HAAMER
Peaskaut

Jõulude lähenemisega lüheneb iga päevaga päevavalguse aeg ja ilusat päikesepaistet on üpris harva näha. See teeb vahest meeolu kurvaks, kuid imelisel kombel saab jõulude lähenedes hämar ja pime aeg kuidagi

Jõulude lootust südames kandes

erilise jõululiku varjundi ning ei tundu sugugi nii rusuv, vaid pigem natuke salalik. Järelkult on nendes pühades midagi erilist.

Mul oleks väga hea meel, kui see erilisus väljenduks meile lootuses ja rõõmus. See on õnnelik inimene, kes elab igapäevaselt rõõmu tundes ja lootusrikas olles. Kui see ei ole aga kõigil igapäevase elu osa, siis ometi tahaksime ju kõik seda tunda. Kristuse tulemine siia maailma tõi inimestele lootuse ja rohkem kui 2000 aastat hiljem ei ole see lootusesäde ikka veel tuhmunud,

vaid valgustab meie aasta kõige pimedamat aega.

Seljataha jääb jälle üks aasta oma paljude tegemistega, millest skaudiradadel oli paljudele olulisim suurlaager Tähemets, kuid kindlasti oli meil kõigil oma väga tähtsaid tegemisi, mis vääriwad mäletamist ja meenutamist. Ära unusta, mida oled teinud ja ära unusta head, mida sulle on tehtud, sest need toredad mälestused rõõmustavad kindlasti sinu südant ja maailm sinu ümber tundub palju helgem.

PEATOIMETAJA VEERG

Skm LEHO MÄNNIKSOO
Eesti Skaut peatoimetaja

Taas on jõulupuu ümber jõululaulud kõlamas ja üks skaudiaasta mööda saamas. Kindlasti on see suuremale osale meie skautidele-gaididele olnud põnev ja huvitav, täis matku ja laagreid, meeldejäävaid kohtumisi nii isiklikult kui eetri ning interneti kaudu. Tore, et seda ka meie skaudiajakirja vahendusel teistega saab jagada.

Tänangi siinkohal kogu Eesti Skauti toimetuse ja lugejate nimel meie kirjasaatjaid ja autoreid, kes oma vabast tahtest, ilma isiklikku kasu taga ajamata, ülemaailmse skaudiliikumise eri tahke teistega jagavad. Loodan, et seetõttu jagub huvitavat lugemist teile ka järgnevatel skaudiaastatel ja

meie ajakiri suudab enese ümber liita ka skautlusest esialgu vaid huvitatud, aga hiljem skautide ühingusse või seniorite gildi ennast liikmeks võtta tahtjaid noori ja vanu.

Käesolevas numbris lõpeb lühendatud ülevaade skaudiliikumise looja Robert Baden-Powelli tegevusest nii sõjaväelase kui skaudina. Loodan, et meie skaudid-gaidid said sellest oma silmaringi laiendavaid teadmisi skautluse juurtest, kui oskasid neid tähele panna. Abistaksin siinkohale vast sellega kui meenutan, et Baden-Powell oli poisimeelne mees, keda köitsid sangarlus ja kuningas Arthuri ümarlaarüütlid. Siit siis saidki Bi-Pi alustatud skaudiliikumise vundamendikivideks rüütellikkus, aus mäng ja üksteisemõistmine. Aga ka kuuletuvus skaudijuhile ja üksteise abistamine.

Praegusel kitsal ajal, kus eriti tähtis on „õlatunde“ olemasolu nii skautluses kui mujal võiks ehk meelde tuletda meie liikumise isale nii tähtsaks olnud rüütellikuse põhiregleid.

„Ole alati valmis, välja arvatud öösel, kui puhkad. Mida sa ka teed, hoia

oma nimi plekita ja au kõrgel. Kaitse vaeseid ja nõrku. Aita neid, kes ei suuda end kaitsta. Ära solva ega tee kahju kellelegi. Ole valmis kaitsma oma maad. Tee tööd au, mitte suure tasu pärast. Ära kunagi murra antud lubadust. Elades laitmatult, säilita isamaa au. Pigem sure ausalt, kui et elad ebaausalt.”

Robert Baden-Powell oma raamatus „Scouting for Boys” rõhutas, et skaudiliikumise ülesanne on vastavalt võimalikkusele elustada meie seas mõningaid muinasrüütlike kombeid, mis skaudijuhile tähendavad, et tema eesmärk ei ole painutada skaute niivõrd distsipliini alla kuivõrd õpetada neile enesedistsipliini ja arusaamist sellest, miks ta on andnud skaudivande ja saanud skaudiks.

Mõtelgem selle üle nii jõulupuu all kui uusaasta möllus. Ja oma stiilipidudel võiks ehk ka Bi-Pi austatud ümarlaa rüütleid meeles pidada.

Olgem kui üks hing, sõbrad! Uute kohtumisteneni ajakirja „Eesti Skaut” lehekülgedel!

Ajakiri Eesti Skaut
Eesti Skautide Ühingu väljaanne

Toimetuse kontakt: Postkast 260, Tallinn 10503
ajakiri@skaut.ee

Toimetuse koosseis: Leho Männiksoo, Gädvi Tammann, Hele-Mai Madisson, Sirje Pool, Karolin Lillemäe, Kristi Loide, Laura Öigus

Toimetusel on õigus kirju kaastöid toimetada ja lühendada. Fotosid ja käsikirju ei tagastata. Ajakirja „Eesti Skaut” toimetusele tänab kõiki kaastöö tegijaid. Ootame uusi kaastöid.

Ajakiri on trükitud taastoodetud paberile keskkonnsõbraliku trükisena.

MTÜ Eesti Skautide Ühing
Lembitu 7-40, Tallinn 10114
646 6530 või 5344 5171
info@skaut.ee www.skaut.ee

Esikaane foto: Sten Luik

Järgmine number ilmub kevadel.

HELISEV HELE-MAI

Oli aasta 2000, kui ESÜ alustas otsinguid leidmaks oma meeskonda töötajat, kes oleks abiks kontori- ja infotöö korraldamisel. Kuna kuulutusejärgne esimene valik ei õnnestunud päris koostöömeelseks, siis võeti mõne kuu pärast uuesti ette personaliotsingu firma kaudu laekunud elulookirjedused ning leiti CV, millel nimereal Hele-Mai Madisson.

Esimene kohtumine Hele-Mai ja ESÜ vahel toimus Kadaka teel, kus asus tookord ESÜ esimene kontor. Sellest päevast meenutab Kristjan Pomm, kes Hele-Maiga tööintervjuu läbi viis: „Mäletan, et isa sõidutas ta sinna kohale ja kahtles veel, et ei tea, mis kahtlane koht see selline on, siin nii kaugel linna ääres. Intervjuult lahkudes oli Hele-Mai ise aga väga õnnelik – kui selle töökoha saaks, oleks küll hästi. Tema jaoks oli ja on siiaani oluline, et tema töö oleks seotud ühiskondliku dimensiooniga, aitaks maailma paremaks muuta. Palk ei olnud tema jaoks esmatähtis, vaid just see ühiskondlik-sotsiaalne pool. Töö-

lepingu Hele-Maiga kirjutasime alla 19. märtsil 2001. aastal.” Samal ajal peastaabi liikmena ametis olnud Markus Alfred Kõiv lisas omalt poolt: „Mäletan, et Hele-Mai CVs oli üks täheviga – Excel oli kirjutatud ilma „c” täheta, mis mind tookord pani arvama, et nii see ikka ei lähe. Saades Hele-Maiga tuttavaks, võin aga väita, et üks väike täheviga ei pruugi inimese kohta küll kohe mitte midagi öelda. Minu suhtumise inimestesse muutis see kogemus palju leebemaks.”

Tänaseks on Hele-Maist saanud inime, keda tunnevad kõik skaudijuhid ja paljud hundudki. Imelik on kogu asja juures aga see, et Hele-Mai ise ei teadnud midagi sellest, et tema CV oli personaliotsingu portaalis üleval. Ju siis oli see nii määratud.

Pärit on Hele-Mai Tallinnast. Tal on vanem vend ja koduloomaks peres kisu. Koolis käis Hele-Mai Jakob Westholmi Gümnaasiumis, mille lõpetas 81. lennus.

Asju, milles Hele-Mai skautluse raames kaasa teinud, on raske kokku lugeda. Tema esimeseks skaudiürituseks oli Jüripäev Tartus 2001. aastal ning pärast seda kohe sama aasta suvel suurlaager „Hõimusild”.

Hele-Maid iseloomustab visadus ja sihikindlus – kui ta midagi ette võtab, võib kindel olla, et see asi saab ka lõpuni viidud. Ja mitte niisama lõpuni viidud, vaid hinge ja südamega tehtud. Üks paljudest ettevõtmistest, mis on tema jaoks südameasjaks olnud, on ERNA matk, mille staabiga Hele-Mai liitus teisel matkal ehk 2001. aastal. Ise on ta öelnud, et see oli ettevõtmine, mis teda skautluse juures raskematel hetkedel ka hoidis. ERNA matka staabiliikmed Mikk Leedjärv ja Kadri Hein kinnitavad nagu ühest suust: „Hele-Mai on meie südametunnistus. Ta on meie meeskonnas alati väga oluline liige olnud. Kui on metsaminek, siis on Hele-Mai alati kõik kaasas. Isegi, kui keegi teine on midagi maha unustanud, siis Hele-Mai vastab

selle peale, et siin see on ja ulatab otsitud asja. Lisaks sisulisele tööle on tal alati olemas paber ja pliiats, et tekkinud mõtteid üles märkida. Ja seda ka metsas käies. Tänu temale saavad kõik head ideed, mis muidu mõne hetke pärast meil meelest kaoks, kirja. Ta on kogu aeg, alati olemas.”

10. ERNA matk oli Hele-Maile küll staabi liikme ametis praegu viimane, kuid ERNASäde on temas endiselt säramas toetamiseks selle ja ka paljude teiste ettevõtmiste edasist kulgu. Sama ütleb tema kohta ka praegune ESÜ majandusjuht Jüri Ehandi: „Hele-Maile mõeldes meenub esimese asjana sära või siis tema sees põleva tule helk tema silmis. Ta suhtub nii skautlusesse kui kõigesse, mida teeb, õhina ja kirega. Ja see kire paistab tema silmist. Kui vahel ise ei jaksa või kui jõud on otsas, või kui ei tea või ei viitsi, siis Hele-Maiga kohtudes saab alati uut indu ja ta justkui nakatab teisi selle tulega. Näib, et Hele-Mai

„Esimesed kolm sõna, mis mul Hele-Maiga seoses meelde tulevad, on heasüdamlik, julgustav, abivalmis. Hele-Mai oskab panna nägema, et ka kõige raskemad asjad on tegelikult lihtsad ja tehtavad. Lisaks on temaga alati tore suhelda. Olgu teema milline tahes, mõjub üks vestlus Hele-Maiga alati nagu üks tassike head teed kamina ees,” lisab skaudijuht Laura Õigus lõpetuseks.

Nskm Sirje Pool

on skautluse endale selgeks teinud ja kui nüüd ise oleme vahel segaduses või püüame vahel ka „viilida”, siis just Hele-Mai on tihti see, kes õigele asjale osutab. Hele-Mai kohta on öeldud, et just tema loob büroosse hea ja sooja õhkkonna – ta võtab su vastu alati naeratusena ning pakub alati midagi head-paremat. Hele-Mai kohta olen õppinud seda, et teda saab usaldada, et ta on alati hea sõnaga toeks ja nõu-jõuga abiks. Tean ka seda, et ta on saanud mulle heaks sõbraks.”

Lisaks igapäevatoole büroos, erinevate skaudiürituste korraldamisele, ESÜ esindamisele jms on Hele-Mai alati aega liikmetega suhtlemiseks ja kõikide murede ärakuulamiseks ning seda kõike kaugeltki mitte ainult tööajal, vaid panustades vabatahtlikuna väga suure osa oma vabast ajast.

Ülemaailmse skautluse looja

Baden-Powell lausus, et skaudi tunneb ära kolmest asjast: heast tervisest, elurõõmust ja abivalmidusest. Seda püüdis ta ka enese juures silmas pidada. Ometi on ta muret tundnud maailmas toimuva pärast ja ta langes vahel mõttesse ning leidis, et vaatamata kõigele on maailm rahutu, haige ja riius, kui võimuiha ja ahnus valitsevad inimesi ja rahvaid. See on põhjustanud valitsuste võimult kukutamisi, kodusõdasid, mässu, salimatust ka läänemaailma kultuuri ja kristluse keskel. Eriti oli ta mures, kui õhus hõljus Esimese maailmasõja eelaimdusi. Kui aga algas ka Teine maailmasõda, siis oli see talle suurim pettumus, sest talle näis, et ligimesearmastust, rahutahet ja sõprust oli inimestesse jäänud vaid õhukene kiht. Ta uskus siiski, et hing inimeses elab ja seda tappa ei saa. Just sellele oli ta ju rajanud ka skaudiliikumise, kus skautidele tekkis mõiste – skaudivaim. Just see pidi sisaldama kõike seda, mida ta oli näinud arenevat ja laienevat üle kogu maailma. Need oid tema mõtted enne seda, kui ta lahkus aktiivsest skautlusest ja läks oma armastatud Aafrikasse. Aga see toimus siis, kui ta oli juhtinud skautlust juba üle kolmekümne aasta. Õnneks ei ole skaudivaim siiski kuhugi kadunud, vaatamata kõigele halvale siin maailmas. On ju ka midagi head!

Leidus palju head ka maailma skautluse juhile. Nii oli, kui ta 1912.

aastal kohtas Arcdia-nimelisel laeval ümbermaailmareisil olles veetlevat neiukest nimega Olave St. Clair Soamesid. Vana luuraja oli teda küll kohanud juba aasta enne seda ja juba siis oli talle meeldima hakanud see nobe da ja iseteadva rühiga naishing. Olave lahkus küll laevalt Lääne-Indias, kuid sama aasta sügisel sai maailm teada nende kihlusest ja seejärel laulatusest 30.10.1912. a St. Petersi kirikus Parkstones. Skaudid korraldasid „pennykorjanduse” ja sellest saadi nii palju raha, et osteti Bi-Pi-le pulmakingiks auto.

Algas pärast pikki seikluslikke aastaid isiklik perekonnaelu. Kuivõrd, seda päris hästi ei tea, sest peagi hakkas ju lady Olave juhtima maailma gaidide liikumist. Igal juhul tõi see abielu aasta hiljem nende perre esimese lapse, Artur Robert Peteri. Juba sõja ajal tulid ilmale veel tüdrukud Heather Grais (1915) ja Betty St. Clair (1917).

Just sõja ajal hakkas skautluse juht mõtlema suurest rahvusvahelisest skautide laagrist, mille ta nimetas Jamboreeks. Esimene maailmasõda ei olnud siiski skautlust kuigi määravalt haavanud, sest Jamboreest osa võtta tahtjaid kogunes üle ootuste 8000. Jamboree toimuski 1920. aastal ja sellest võtsid osa ka eesti skaudid. Seal pandi alus Rahvusvahelisele Skautide Büroole, mille tarvis paar rikkast ameeriklast raha kinkisid. Sellel Jamboreel

nimetati Bi-Pi maailma skautide juhiks (Chief Scout of the World).

Aastad aga on armutud ja tuli hetk, kus skautide juht leidis, et peab pidama lahkumiskõne. See toimus 1937. aastal Hollandis peetud Jamboreel. Ta ei olnud rauk, vaid sirge rühiga sõdur. Andnud maailma eri kontingentide juhtidele üle „Jakobi kepi” Jamboree märgi kujutisega, pidas ta oma kuulsa lahkumiskõne. Selle lõpetanud, võttis ta peast oma skaudikaabu ja ütles: „God bless you!”

Oma viimased aastad veetis ta perega Aafrikas Keenias, kus tema kõrval oli lahtutamatu kaaslane nii eluteel kui ka skautluses – Olave. Aafrikas olid matabeled andud talle nimeks „Impeesa”, kui mäletate, tähendas see hunti, kes kunagi ei maga. Bi-Pi eluküünal kustus 8. jaanuaril 1941 Nairobis.

Siinkohal lõpetaksin ülevaatliku kirjutiste sarja maailma suurest skaudijuhist tema enda sõnadega: „Nüüd on aeg hüvastijätuks. Ma soovin, et teie elu oleks õnnelik!”

Skm LEHO MÄNNIKSOO

LOOMAD

Jätkame katkendite avaldamist Robert Baden-Powelli skaudiraamatust „Scouting for Boys“.

Skauudid kasutavad metsloomade ja lindude hääliksusi maailma eri paigus, et teineteisega ühenduses olla, eriti öösel, tihedas võsas, udus jne. Hääliksuste tundmine on väga oluline ka siis, kui tahetakse loomade harjumusi vaadelda. Et seda kunsti õppida, võib alustada näiteks kanade kutsumisest või koertega koerte keeles rääkides ning avastad peagi, et oskad koera moodi uriseda või mänglevat koera urinat jäljendada. Öökulle, kaelustuvisid ja koovitajaid on kerge kutsuda.

Bi-Pi nägi Indias mustlaseid, kes sõid šaakaleid. Šaakal on üks kahtlustav loom ja neid on väga raske lõksu püüda, aga need mustlased püüdsid neid ning just kutsudes.

Nad tegid seda nii. Mitu meest peitis end rohu sisse ja põdsastesse väikese põllu ümber. Selle põllu keskel imiteeris üks mustlane šaakali kutset teisele; ikka kõvemini ja kõvemini hääliksedes, kuni tundus, et loomad jõuavad üksteiseni ning hakkavad urisema ja lõpuks ründavad üksteist nähvates, urisedes ja haukudes. Samal ajal raputas mustlane kimbu kuivatatud lehti maha, mis kostus nagu loomad madistaks hoogsalt muru ja kõrkjate sees. Siis ta viskus maha ja viskas tolmu üles nii, et ta on selle alla täielikult mattunud, ikka veel urisedes ja võideldes. Kui mõni šaakal kuuldekaugusel on, tormab ta raevukalt

džunglist välja ja sööstab tolmu sisse, et kaklusega liituda. Kui loom taipab, et tegemist on inimesega, jookseb ta madinast kiiresti välja, aga samal ajal on koerad juba igast küljest lahti lastud. Loom püütakse kiiresti kinni ja tapetakse.

William Long kirjeldab oma raamatus „Väljade kiskjad“ („Beasts of the field“), kuidas ta ükskord põtra kutsus. Põder on suuruluk, kellel on kole, punnis nina. Ta elab Põhja-Ameerika ja Kanada metsades ning talle on väga raske läheneda ning see on väga ohtlik, kui ta on ärritunud.

Long oli kanuus ja kalastas, kui ta põdrapulli möiret metsas kuulis, seejärel otsustas ta lihtsalt lõbu pärast kaldale minna, seal löikas ta riba kasetohtu, keeras selle rulli nagu trompeti või koonuse, et sellest nagu ruupor teha (umbes 38 cm pikk, huuliku juures 3 cm ja toru otsas 13). Sellega imiteeris ta pulli möiret. Mõju oli uskumatu, vana põder ruttas raevukalt metsast välja, tuli isegi vette ja proovis meheni jõuda. Tänu kiirele sõudmisele pääses Long lõpuks põdra eest minema.

Skautluse juures on üks parimaid asju suurulukite jaht (elevantid, lõvid, ninasarvikud, metssead, metskitsed jne) ja et selles edukas olla, peab väga hea luuraja olema.

Selles on piisavalt erutust ja ohtu ka ning kõik, mis Bi-Pi on jälgimisest, jälgede ajamisest ja varjamisest selles raamatus õpetanud, tulevad siinkohal kasuks. Lisaks sellele peab loomadest, nende harjumustest ja tegemistest kõike teadma.

Bi-Pi ütles, et jaht ja nende jälitamine on skautluse üks parimaid tegevusi, aga mitte seda, et nende laskmine või tapmine on parim osa. Mida rohkem loomi tundma õppida, seda rohkem hakkavad nad sulle meeldima ja varsti leiadki, et ei taha neid tappa lihtsalt tapmise pärast ning mida rohkem neid jälgid, seda rohkem näed jumala suurepärasest loomingut.

Jahinduse lõbu seisneb džunglielu seiklustes, seal juhtub tihtipeale seda, et loom jahib sind, mitte vastupidi, looma leidmine

jälgede järgi, jälitamine ning tema käitumise õppimine on see võlu. Laskmise osa on väga väike.

Ükski skaut ei tohiks kunagi looma tappa ilma mõjuva põhjuseta ning ka sel juhul tuleb seda teha kiiresti ja tõhusalt, et loom ei piinleks.

Tegelikult eelistavad paljud suuruluki jahtijad seda teha fotoaparaadiga, mitte relvaga, mille tulemus on sama huvitav, aga kui sina ja su kaaslased on näljased, tuleb loom ikkagi tappa.

Bi-Pi vend käis Ida-Aafrikas suuruluki jahil ning tal oli väga edukas pildiretk, elades looduses ja loomade jälgi ajades ning ulukeid jälitades, sai kiirfotosid elvantsidest, ninasarvikutest ja teistest suurulukitest.

Ükskord hiilis ta ühele elevantile lähedale, kaamera oli valmis ja ka pea riide all, kui üks pärismaalane hüüdis: „Vaadake ette, söör“ ja hakkas jooksuma. Bi-Pi vend pistis pea riide alt välja ja nägi, et suur elevant jooksis tema poole. Mees vajutas nupule ja hakkas ka jooksuma. Elevant jooksis kaamerani, siis peatus ja tundus, et loom tundis kaamera ära ning nagu oma rumaluse üle naerdes jooksis džunglisse.

Schillingi raamatus „Välklambi ja relvaga Aafrikas“ („With Flashlight and Rifle in Africa“) on väga huvitav kollektsoon metsloomade kiirfotodest, suurem osa neist öösel välklambiga tehtud, mis süttis siis, kui loomad traadile astusid. Ta sai suurepäraseid fotosid lõvidest, hääniidest, hirvedest, sebradest jne. Üks pilt oli tabatud isegi hetkel, kui lõvi isahirve peale hüppamas oli.

Tõlge
KAROLIN LILLEMÄE

Eesti Üliõpilaste Seltsi väljasõit Otepäale sündis Burchard Sperrlingki kutsel. Küllasõitjail oli peidetult kaasas Seltsile kingitud sinimustvalge siidlipp. Kui Otepää kiriku tornikiiver paistma hakkas, päästeti lipukangas tuulde lehvima. Esimene sinimustvalge lipp pühitseti Otepää kiriklas 4. juunil 1884. a Seltsi lipuna. Järgnevatel aastatel sai sinimustvalgest lipust Eesti rahvuslipp.

◆ EESTI SKAUDID INGLISMAAL JAMBOREEL

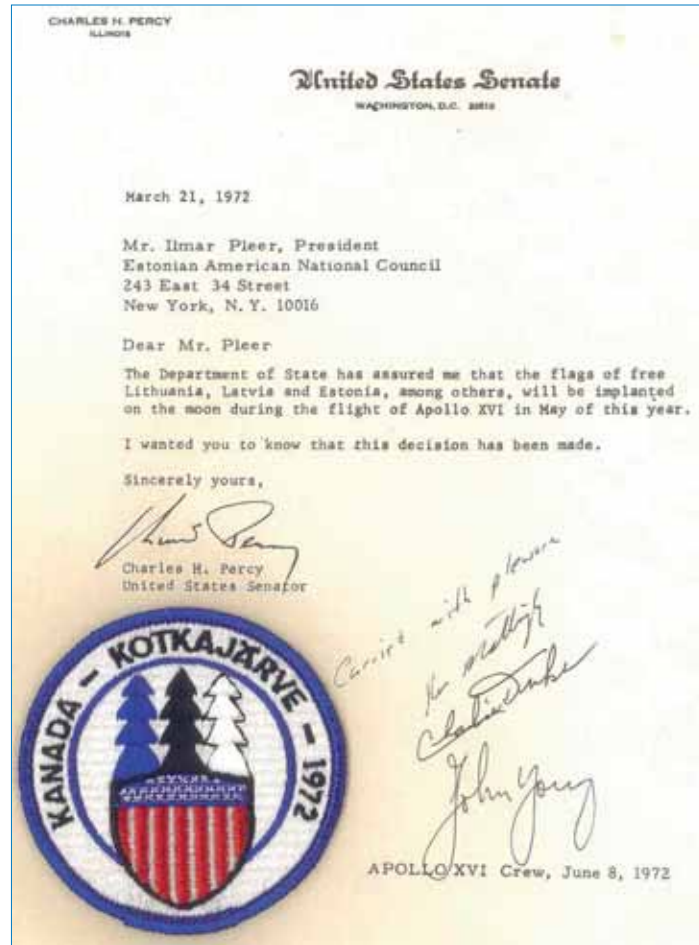
Tänavu tähistasime Eesti lipu 125. aastapäeva. Meie kolmikvärvi sinimustvalge Eesti Üliõpilaste Seltsi lipp sai Riigikogu otsusega 27. juunil, 1922. a Eesti riigilipuks. Kolmikvärvid võeti juba varakult eestlaste seas omaks. Eestlaste lipuna kasutati seda juba neljandal laulupeol. 1905. aasta rahutustel astusid eestlased välja sinimustvalge lipuga ja 1917. aasta eestlaste meeleavaldusel Petrogradis olid rahvustunnuseks taas sinimustvalged lipud. Eesti Vabadussõda võideti Eesti lipu all, kuigi see ei olnud siis veel riigilipp.

Vene riigis oli enne Vabadussõda Eestimaal kasutusel kaks lippu. Nimelt oli Eestimaa Põhja-Eesti alal kubermangu lipuks roheline-violett-valge, Lõuna-Eestis Liivimaa lipu värvideks aga punane-roheline-valge. Eestis oli üldse kasutusel mitmeid eri värvi lippe. Kohe enne Vabadussõda lehvisid Eestis võõrvõimu tunnuseks nii vene punane-sinine-valge kui ka saksa must-punane-kollane lipp. Üheks mooduseks saada Eesti lippu oli nende kahe lipu liitmine – ühelt sinine-valge ja teiselt must triip.

◆ EESTI LIPP ÜLEMAAILMSEL JAMBOREEL LONDONIS

Eesti skautidel on aastaid olnud lahutamatu side meie riigi lipuga. Kui peale Esimest maailmasõda 1920. a. juulis toimus Inglismaal Londonis esimene skautide ülemaailmne laager nimega Jamboree, siis sellest üritusest võtsid osa ka 11 Eesti skauti. Üksuse juht skm B. Rautsmaa (Eesti Skautide Maleva välissekretär) kirjeldab oma mälestusis 1939. aastal ilmunud koguteoses: "Uhkustundega võivad Eesti skaudid ütelda, et Eesti Skautide Maleva lipp on esimene Eesti Vabariigi lipp, mis viidi kodumaalt väljamaale ja lehvis maailma rahvaste pere ees tunnistajana vaba iseseisva Eesti rajamisest". Sama kinnitab ka Eesti Skautide Maleva Peastaabi ülema abi skm. V. Andreesen: "... meie sinine-must-valge lipp lehvis uhkelt teiste rahvuslippude keskel ...Inglased ja ka teised rahvad ei teadnud tol ajal midagi Eestist. Vangutades pead kuulasid inglased ja teised meie seletusi Vabadussõjast. Kas tõesti võitsite Venemaad? küsiti meilt tavaliselt."

ESIMEST KORDA EESTI LIPUGA RIIKI TUTVUSTAMAS

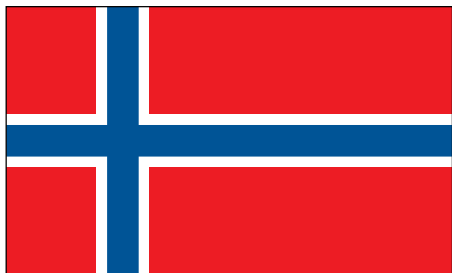
◆ RASKUSED LIPU SAAMISEGA

Lipu saamisega olid seotud omad raskused. Kui lahkuti Tallinnast 17. juulil a/l Ellindi pardal, siis esindusüksusel oli kaasa võtta vaid tühi lipuvarras. Eesti Skautide Maleva vanem kapten L. Tõnson märkis lipuvarrast üle andes: "Ehk küll sellel lipuvardal ei lehvi veel Eesti Vabariigi lipp, jääb see lipuvarras sümboolseks lipuvardaks Eesti Skautide Malevale. Olge valmis!" Selle järel kõlas "Alati valmis" ja lauldi "Mu isamaa". Lipuvarras anti käest kätte, kuni see jõudis esindusüksuse juhi skm B. Rautsmanini. Peale sõja-aastaid oli Eestis raskusi sobiva lipuriide saamisega. Hädast aitas välja Eesti asekonsul Inglismaal Leith-is hr. Ellingsen, kes muretseis siidist lipu ja toimetas selle West Hartlepooli sadamasse saabunud laevale. Nii sai lipuvarras ka lipu. Peale esindusüksuse juhi lühikest kõnet andsid üksuse liikmed lipule pühaliku töötuse ning kinnitasid seda riigi hümni laulmisega. Eesti skaudid said suure austusavalduse osaliseks, kui nad lipuga areenile marssisid, sest meie naabrid soomlased, lätlased, leedulased ja poolakad ei olnud siis veel saanud. Meie skautidele oli see suur-

sündmuseks, sest see oli esimene suurem austusavaldus Eesti Vabariigi lipule. Lippude defileel sattus Eesti lipp silmapaistvale kohale kuningliku looži ja kõnelaua ette. Laagri komandant palus kõiki lippureid jälgida Eesti lippu tseremooniade ajal ning selle järel talitada – Eesti lipp sai paraadil juhtlipuks. Kahjuks oli selle lipu iga suhteliselt lühike. 1921. aastal külastasid Eesti skaudid Soome skaute ja siis sai uljalt laeval lehviv maleva lipp tormis kannatada.

◆ EESTI LIPP KUUL

Skautlus oli ka aastakümneid hiljem seotud erakorralise Eesti lipu sündmusega, seda tänu USA-s tegutsevale skm Ilmar Pleer-ile. Kui USA 1972. a valmistas ette Apollo XVI lendu kuule, pöördus skm Pleer USA Senati poole palvega – viia Kuule iseseisva Eesti, Läti ja Leedu riigi lipud. Kirjas 8. juunil 1972. a kinnitasid kolm astronauti oma allkirjadega, et neil oli meeldiv võimalus asetada need kolm iseseisva riigi lippu Kuule. Tõend sellest sündmusest on talletatud Toronto Eesti Maja Noorte Ruumis. Skm JAAN LEPP

NORRA LIPP

Jätkame artiklitesarja "Lipud kõnelevad". Ilmunud on Suurbritannia, Soome, Taani ja Rootsi lipp, seekord on järg Norra käes.

NORRA LIPP

Norra lipp on punasel taustal sinine valge kontuuriga skandinaavia rist. Lipu mõõtmes 8:11.

Varaseim rahvuslipp on sarnane tänapäevasele Kuninglikule Standardile. Eirik Magnusson kasutas punast lippu kuldse lõviga, kellel oli kirves ja kroon aastast 1280. Seda lippu kasutati ka laevadel ning linnustel 17. ja 18. sajandini.

Norra kasutas Kalmari Unioonis 16.-19. saj. 1814 võeti kasutusele Taani lipp Norra lõviga, mida kasutati 1821. aastani.

1814 liitus Norra Rootsi ja 1815 võeti kasutusele ühine lipp, Rootsi lipp valge ristiga punasel taustal, lipu ülemisel vasakul küljel.

Praegune lipp on tehtud poliitik Fredrik Meltzeri kavandi järgi, mis pärineb aastast 1821, mil Taani lipu valgele ristile kanti sinine skandinaavia rist. Lipp ei peegelda üksnes Norra ajaloolisi ja kestvaid sümboleid Taani ja Rootsi, vaid punane sümboliseerib iseseisvust, valge lund ning sinine merd. Värvid seostuvad ka vabadusega, olles esindatud nii Prantsuse, Hollandi, Suurbritannia kui ka Ameerika Ühendriikide lippudel. Uus lipp heistati esimest korda 1899. a.

NORRA LIPUPÄEVAD

- 1. jaanuar – uusaastapäev
- 21. jaanuar – printsess Ingrid Alexandra sünnipäev
- 6. veebruar – saamide rahvuspäev (ametlik lipupäev nii saamidele kui kogu Norrale)
- 21. veebruar – kuninga Harald V sünnipäev; lihavõtted
- 1. mai – rahvusvaheline töörahvapüha

- 8. mai – vabastamispäev 1945
- 17. mai – Konstitutsioonipäev 1814 (Rahvuspäev); nelipüha
- 7. juuni – iseseisvuspäev 1905
- 4. juuli – kuninganna Sonja sünnipäev
- 20. juuli – kroonprints Haakoni sünnipäev
- 29. juuli – kuningas Olav II mälestuspäev
- 19. august – printsessi Märtha Louise sünnipäev
- septembri teine esmaspäev iga 4 aasta tagant – üldised valimised
- 25. detsember – jõulupüha

VAPP

Norra vapp on üks Euroopa vanimaid. See oli alguses kuningliku koja personaalne vapp, Magnus Paljasjalg kasutas lõvi motiivi esimesena. Hakon Vana kasutas kilpi, kus oli lõvi kujutatud, 1280 lisas Eirik Magnusson lõville krooni ja kirve.

HÜMN

Norra riigihümn on „Ja, vi elsker dette landet” ('Jah, me armastame seda maad'), mis on faktiliselt kasutusel ainsa riigihümnina, kuigi tema staatust pole seadusandlikult sätestatud. Viisi autor on Rikard Nordraak (1864) ja sõnad Bjørnstjerne Bjørnson. Lõplik variant, mida praegu lauldakse, pärineb aastast 1869.

Norra kuninglik vapp

Norra vapp

Geirangerfjorden koos Geirangeriga.

Foto võetud et.wikipedia.org

FAKTE NORRAST:

- Üldpindala:** 385 199 km²
- Rahvaarv:** 4 799 300
- Pealinn:** Oslo
- Parlament:** Storting, 161 liiget, kaks koda Lagting ja Odelsting
- Rahaühik:** kroon (NOK)
- Riigikeel(ed):** norra ja uusnorra (mõnedes piirkondades ka saami)

- Riigikord:** konstitutsiooniline monarhia
- Kuningas:** Harald V
- Peaminister:** Jens Stoltenberg
- Iseseisvus:** 7. juuni 1905
- Usk:** luterlus (valitsuse moodustamisel on nõue, et enam kui pooled ministritest on Norra kiriku liikmed)
- Kõrgeim tipp:** Galdhøpiggen (2469 m)
- Suurim saar:** Hinnøya (2204 või 2198 km)

- Suurim jõgi:** Glåma (601 km)
- Suurim fjord:** Sogne fjord (pikim 205 km ja sügavaim 1308 km)
- Liustik:** Jostedalbreen
- Maakonnad:** 19
- Rahvas:** 90-91% rahvastikust norralased

KAROLIN LILLEMÄE

Silmaring

Ikka rohkem ja rohkem kuuleme ja ka näeme, kuidas inimesed on mures looduses toimuva üle. On isegi ärevust tunda, kui kõne alla tulevad kaasaegsed keskkonnas toimuvad muutused. Inimene on ju tuhandeid ja tuhandeid aastaid tajunud oma seost loodusega. Tänapäeva suurlinnade elus kipub see tunnetus aga ära kustuma ja sellega muutub suhtumine loodusessegi ükskõikseks. Inimese tootlikkus suureneb kõigest hoolimata iga päevaga ja me ei jõua enam kõike toodetavat ära kasutada. Vajadus toota ja tarbida aga aina kasvab, sest ikka rikkamalt tahab inimene elada. See kõik võetakse mitte kusagilt mujalt kui loodusest.

Skaut, kes on ennast tunnistanud looduse sõbraks ja isegi kaitsjaks, peab õppima nende probleemide üle järele mõtlema ja omi järeldusi tegema. Oli aeg, kus inimene rääkis võitlusest loodusega ja selle alistamisest. Kas ikka on inimesel võimalik loodust alistada oma tahtele? Tõelisus näitab, et ega ei suuda. Ta võib ainult looduse nii

kurjaks muuta, et see teda ise hävitama ja allutama hakkab.

Nii ajaloo kui tänapäevast on selleks näiteid küllaga. Võtame minevikust näiteid, kus näiteks Mesopotaamias, Kreekas ja mujalgi hävitasid inimesed metsa, et saada kultuurmaid. Niiskus läks koos metsaga ja tagajärjeks oli kõrb. Tänapäeval räägime igasuguste inimkätetööna valmistatud masinate saastest, inimeste enda ümbruse saastamisest ja prügi hulga aina suurenevast kasvust. Täna on meile nii hästi suupäraseks saanud mõiste ökoloogia. Kuni XX sajandini tegelesid selle sõna varjus olevaga loodusteadlased. Sõna ise aga on pärit kreekakeelsest sõnast „oikos“, mis tähendab kodu. Pole midagi lihtsamat kui seda teades nüüd seostada seda nii oma kodu, omaste kui kogu rahvaga.

See tähendab kaasajal aga juba laiemat arusaamist inimese ja looduskeskkonna vahekordadest, muutudes ökoloogiaks kui teaduseks, mis tegeleb ühiskonna ja inimesi ümbritseva keskkonna vahekorra uurimisega.

Kas oled mõelnud oma skaudi töötust andes lubadust olla truu isamaale, et kodumaa armastus tähendab ka selle looduse armastamist, hoidmist ja säästmist. Siinkohal tulevad kohe silme ette kasvõi majade ees suitsu pahvivivad koolipoisid

ja tüdrukud, kes reostavad oma ümbrust maha visatud konidega ja muidugi ka vintuga. Eriti, kui seda tehakse kellegi akna all või õhuvooluses, mis teise inimese puhasse kopsudesse tungib.

Meie ajastu on toonud teadmise ka loodusvarade kiirest ammendumise võimalusest. Aga ka meile veel nii lihtsana ja külluslikuna näivad loodusvarad nagu vesi ja puhas õhk muutuvad ikka suuremaks väärtuseks. On ju välja arvatud, et veega on kaetud 70% maakera pinnast, millest mageveett on kõigest 2%, millest omakorda suur protsent on külmunud olekus. Iga skaut peaks endale meelde jätma mõned juhtlauseid oma käitumise suunamiseks nii linnas kui looduses tegutsedes. Eriti aga looduslaagrites olles. Need näivad nii igapäevastena ja paljukuuldutena, aga mõtiskle need lahti, kui mõtled loodusele ja enese vahekorrale sellega.

Need oleksid: "Säästa loodust, ära saasta seda! Taasta loodust ja austa teda! Mõtle alati loodusega kontakti astudes oma tegevuse kaugematele tagajärgedele!"

Kasvata oma teadmisi nendes küsimustes ja ole toeks teistele nende mõistmisel. Nendes küsimustes on silmaringi kasvatamine kaasaegsele inimesele väga vajalik.

Skm. LEHO MÄNNIKSOO

Mõtisklusi loodusest

KUIDAS MINUST SKAUT SAI

Liikmekaardi foto: Rahvusvaheline Skauti Liikme Kaart. Välja antud 26.03.1949. aastal Saksamaal.

See oli umbes poolteist aastat pääle Teist maailmasõda kui saabusime Lõuna-Saksamaale, Regensburgi linna Läti emigrantide laagrisse. Minu ema, kaks nooremat õde ja mina. Pääle meie perekonna oli laagris veel üks Eesti proua oma kolmeaastase tütreaga. Rohkem eestlasi ei olnud. Ühel päeval juhtusin vaatama ühest alumise korruse maja aknast sisse, kus toimus suures saalis Läti noortel mingi suurim üritus. Sagimist ja valju hääle hõikeid oli kuulda. Lippe oli näha lehvimas ja noored olid rõivastatud vormiriietes, ei teadnud algul arvata, kes nad nimelt võisid olla, aga tore vaatepilt oli mulle seda kõike nähes.

Jälgisin nende tegevust mõnda aega. Tundsin samal momendil tunnet, et tahaks ka ise nende hulgas viibida ja osaleda nende huvitava tegevusel. Kahjuks teadsin, et see pole võimalik, kuna olen pealegi eestlane ega valda nende keelt. Sellel päeval sain teada, et on olemas poiste kamp, kes kannavad vorme ja neid kutsutakse skautideks ja kuhu oleksin tahtnud ka häämeelega kuuluda. Lühema aja möödudes mängisin juba läti poistega laagri väljakul igasuguseid mängu, suheldes saksa keeles, mida valdasin hästi, elades varemalt saksa ringkonnas.

Möödusid mõned kuud, kui kolisime Lõuna-Saksamaal Nürnbergi lähedal asuvasse laagrisse nimega „Valga“. Selle suure laagri nimi oli Valga ja Valka nagu eesti, läti piirilinnadel. Eestlasi oli seal 600 inimese ringis, lätlasti arvult 800. Kohe alustasin kooliga ja astusin alguses hundipojaks, kuigi ma polnud siis veel 12-aastane. Hundu olin küll ainult lühikest aega. Peatselt ühinesin „Ilvese“ skautsalgaga, lipkonna nimeks oli „Põhjanaanala“.

Kui olin lõpetanud III järgu katse, aga

polnud veel täisõiguslik skaut, kuna ei olnud veel skauditöötust andnud, saime teada, et meie laagrit tuleb peatselt külastama Maailma Skautide Komitee aupresident ja kauaaegne Gilwelli Camp Chief ning Skautide Maailmabüroo direktor kol. J. S. Wilson oma saatjaskonnaga. (Siinjuures juurde lisades sellest auväärsest juhust. Wilson külastas ka Eestit 1938. aastal. Oli hea tuttav skm Herbert Michelsoniga. Wilsonil oli väga suur lugupidamine Eesti skautide vastu.)

Wilsoni külastuse puhul oli oodata ka ümbruskonna laagritest teistest rahvustest skaute osalema. Nii anti meil ülesandeks näidata skautide võimeid, milleks olid ettenähtud igat sorti pioneerilaseid ehitisi nagu nõorsillad, väravad, lihtsad tornid ja igasugused skautlikud väljamõeldised, mida tavaliselt laagrites ehitatakse. Aukülalise otstarbeks tuli ehitada vastav tribüün, kus ta oma kõne ja tervitused esitada võiks. Et mul oli töötus veel andmata, andis mulle meie lipkonna juht skm Ülo Semmel ülesande oma töötus anda Wilsoni ees. Töötus oli mul selge ja lubasin ette kanda, kuigi süda oli mul sellepeale mõeldes saapasääres, mis võis olla loomulik ühele noorele poisile, kellel tuleb esinema minna kõrge juhi ette tribüünile. Kui Peaskaut oli kõne lõpetanud, asusid 5-6 skauti igast esindatud rahvusest poolkaares tribüüni ette võttes tervitusseisaku ning alustades ettekannet. Mina sain oma töötuse öeldud, samas heites pilgu kõrvale, panin tähele, et teised ikka veel räägivad, olin imestunud, miks nii kaua? Hiljem sain teada, et kõigil oli ette nähtud kümme skauti seadust öelda oma keeles, mis loomulikult kestis kauem. Igal juhul Ülo Semmel sääl samas pääle formaalsuse lõpetamist pani mulle kaelarätiku kaela ja rinda töötuse märgi. Selle teoga sain täisõiguslikuks Eesti skaudiks. Teatud mää-

ral väikese kurvastuse tagajärjel tuli mul mõttesse, et ei saanud tötust anda Eesti lipu ees nagu tavaliselt tehakse. Võib-olla olen ka üks neist vähestest, kes mõnel teisel viisil skaudiks saanud on? Aga mul on siiski au öelda, et andsin oma töötuse selleaja ühe kuulsaima Maailma Juhi ees! Viis aastat hiljem Sydneys Austraalias peetaval Pan-Pacific Jamboreel, kus olime meie Eesti poistega esindatud, tuli laagri teepääl vastu kol Wilson oma saatjaskonnaga ja tundes tema ära, võtsin temast möödamminnes foto. Millepeale minust möödudes kuulsin teda ütlemast, et raiskasin tema peale ühe võtte. Tundsin tema ütlusest just kui minu lubamatut tegu? Momendiks veel peatudes oli mul suur soov talle öelda, et andsin tema ees skauditöötuse Saksamaal, mis oli sel ajal midagi suurt ühele noormehele, olin siis juba 17-aastane.

Sellel Jamboreel viibias meie eestlaste all-laagris Wilson ka suurlokkel, kus esinesid meie eestlased rahvatantsijad Sydneyst. Kuigi seda lõkkeõhtut ma ei mäleta enam sugugi.

Olen mõelnud korduvalt vanemas eas, et oleks võinud aastaid tagasi korrata oma antud töötust Eesti lipu ees, aga samas, et milleks? Minu põhimõte on olnud see, et kui ükskord juba antud, jääb see ka esimeseks ja viimaseks, see tähendab seda, et sa töötad ja teist korda enam mitte!

Kui üks noor vanemaks saades hakkab üha rohkem aru saama neist sõnadest, mida ta töötusel öelnud on ja mida nende sõnade tähendus tähendab, jääb talle meelde eluks ajaks.

Siinjuures tahan tänada hea ja hästikorraldatud „Tähe Metsa“ suurlaagri eest ja soovin kõike hääd! Neile, keda olen tundma õppinud kõigis Eesti laagris läinud aastatel!

Skautlike tervitustega suvisest Austraaliast
Nskm UDO VALGEMÄE

Mustvalge foto: Gillwelli Camp Chief ning Skautide Maailmabüroo direktor kolonel J. S. Wilson. Teine paremalt koos asutajaskonnaga Sydneys, Austraalias Pan-Pacific jamboreel 1953. aasta.

NSKM STEN LUIK:

„Tahan talust ehitada maailma ilusaima laagri“

EELK laagrikeskus Talu jääb Tallinnast mõneteistkümmne kilomeetri kaugusele, Saue ja Saku vahele. Laagrikeskuse juhataja on kauaaegne Püha Vaimu lipkonna skaudijuht nskm Sten Luik, kelle kindel soov on Talus laagrilistena näha ka skaute. Sobiv koht ja ümbritsev loodus lubavad siia kutsuda nii hundusid oma esimesi skaudikogemusi saama kui ka vanemaid skaute. „Laager jääb ellu siis, kui siin on kasutajaid, selle nimel peame koostööd tegema,“ räägib Sten.

Keila jõe kaldale, looduskaunisse kohta hakati noortelaagrit Sirje Kiiviti eestvedamisel rajama 12 aastat tagasi. Kõigepealt sai valmis puutelk. Nüüd on neid neljakohalisi kokku kümme, on väike peamaja, suveköök, püstkoda, suur kelder, saun, lipuväljak, lõkkeplats, palliplatsid, ujumiskoht jõe ääres ja palju muudki. Möödunud aasta sügisel pani Sirje Kiiviti oma ameti maha ja sellest ajast juhib laagrikeskust Sten, kellele laagri arendamine on seni olnud vabatahtlik töö.

Praegu on laagrikeskuse ehitusobjekt number üks peamaja. Maja ise tundub väljast vaadates juba päris kena: aknad-üksed ees, katus peal, vihmakaitset pakkuv terrass ümber maja. Nüüdseks on tööd kandunud majja sisse. Majas ringkäiku

tehes võib juba aimu saada, missugune see saab olema: on suur saal, kabel, euro-õuetele (kuidas siis muidu!) vastav köök ja kõrvalruumid, teisel korrusel magamistoad. Suur, kuid õdus talumaja meenutav hoone laseb aimata siin varsti tegutsevaid laagrilisi.

Ehitamas käivad Soome Herättälä Yhdistys'e vabatahtlikud. „Kes käivad peamaja vaatamas, imestavad, et ehitus on nii palju edasi läinud, kulud on aga minimaalsed,“ selgitab Sten. „Talvel soomlased siin ei käi, sest majas puudub veel küte, suvel aga on meil palju lapsi ja siis ei saa ka ehitustöid teha, ehitame peamiselt kevadel ja sügisel, kuid selle ajaga jõuavad nad lausa imet teha.“

Vabatahtlik töö peab eestlaste seas veel juuri alla ajama, kuid Talu laagri ehitusel on veel hulk rahvast, kes appi tulevad: „Meil on endal vahva kamp nooremaid inimesi, kes tulevad perekonniti appi talgutöödele. Koristustööd, istutustööd ja paljud teisedki ühistööd saame oma jõududega tehtud. Talu sõprusklubi on täiesti olemas,“ on Sten rõõmus.

Kuigi ehitustööd aastaringselt ei tehta, jõutakse sammhaaval eesmärgi poole. „Peamaja loodame paari aasta pärast valmis saada. See annab meile võimaluse

aastaringselt lahti olla,“ räägib Sten tulevikuplaanidest. Lastelaagrina on Talul väga suured võimalused: juba asukoht maalilise Keila jõe kaldal ilusa looduse rüpes on suure eelis. Matkasellide rõõmuks on tähistatud matkarada, saab ujuda, palli mängida jne. Juurdepääs on hea, ollakse suure linna lähistel ja sadamassegi pole palju maad.

Suviti ja koolivaheaegadel on kindlasti nõudlus olemas, kuid kooli ajal? Koolides propageeritakse õues õppimist. Õuetund ei tähenda mitte ainult kehalise kasvatusetundi. Õues võib õppida humanitaaraineid ja loodusteadust ning veel paljutki. Sten leiab, et Talu on väga hea koht õues õppimiseks ja ta tahab ses osas ka koolidega rohkem koostööd teha, ehkki õuetunde siin juba peetaksegi. Jahedamal ajal pikki laagreid veel ei peeta, tavaliselt ollakse kohal üle öö. „Reede õhtust pühapäeva õhtuni kuni 16 inimest majutada – see on talvisel ajal praegu võimalik,“ sõnab laagri juhataja ja lisab, et tahtjaid on.

Selge on see, et turismitalu hindu siin küsida ei saa. „Me ei ole kõrget hinda küsinud. Üks on see, et palju majandame just vabatahtlike tööga. Üritame sellega ka edasi minna,“ avab Sten finantskülg. „Olen teinud palju kirjatöid, et saada eurotoetusi. Püstkoda sai valmis nende rahadega. Kõnniteed ja parklad saaksime kohe eura rahadega valmis teha, kuid liiga suur omafinantseerimise osa sunnib selle töö praegu edasi lükkama. Elutähtis on peamaja valmis saada, siis saame edasi minna. Ootame vastust mitmele oma projektile. EELK on siia suunanud meile tehtud sihtannetusi. Praegu töötame vabatahtlikul alusel, palgalisi meil pole.“ Üks huvitav tähelepanek on laagri juhatajal veel – nimelt vaatamata majandussurutisele on laager leidnud juba head kasutamist. Suure täituvuse põhjuseks võib just ollagi masu – inimestel on rohkem vaba aega.

Stenil on ilus unistus – ta tahab laagrikeskuse Talu ehitada maailma ilusaimaks laagriks. Laagriks, kuhu tahetakse ikka tagasi tulla.

TIIU PIKKUR

Tekstist tegi kokkuvõtte nskm SIRJE POOL

TUULI LAND
Tartumaa Skautide ja
Gaidide Malev

14. juuni. Kell on 7 öhtul Eesti aja järgi. Istun rongis ja vaatan aknast välja. Rongi aken on osavasti asendatud tippklassi LCD teleriga, kus näidakse hingematvat vaadet kõrgustesse kerkivatele mägedele ja nende vahel peituvatele alpiasadele. Või näen ma hoopis und? Ainult uni saab nii ilus olla. Tõepoolest, täna tunduvad need kolm kuud KISC-is (Kandersteg International Scout Centre – Kanderstegi rahvusvaheline skaudikeskus) mulle unenäona.

KANDER-MIS-ASI?

Šveitsi pealinnast Bernist 60 kilomeetrit lõuna pool asub külake nimega Kandersteg. Küla asub Kanderstegi orus 1200 m kõrgusel ja on oma nime saanud teda läbiva jõe, Kanderi järgi. Mõlemalt poolt ümbritsevad maalilist küla pea ületamatud mäed.

Kuid 1913. aastal rajatud tunneli ja raudtee ehitus tõi külla uued tuuled. Nii sattus 1921. aastal sinna ka Šveitsi peaskaut Walter von Bonstetten. Silmapilkselt armus ta sealsesse kohta. Olles kuulnud sir Baden-Powellilt soovist rajada „püsiv jamboree“, otsustas ta nähtud kohast Bi-Pi-le rääkida. Kanderstegi sarm ei jätnud ka Bi-Pi-d ükskõikseks ning 1923. aastal osteti küla lähedal mahajäetud chalet ehk puumajake ning seda ümbritsevad alad. Ajapikku kujuneski sinna praeguseni toimiv permanent mini-jamboree (alaline minijamboree).

KISC toimib vankumatult tänu oma vabatahtlikele, keda kutsutakse nende roosade särkide järgi pinkie-deks. Vastavalt hooajale on staffi (personali) liikmeid keskkuses 20-60, suvisel tipphooajal kuni 70. Vabatahtlikud jaotuvad kaheks: long term staff, kes töötavad seal viiest kuust kuni mitme aastani ja short term staff, kes töötavad seal kolm kuud ning kes vahetuvad vastavalt hooajale. Viimaste seas olin sel suvel ka mina.

TUULEPEA ŠVEITSIS

Kuulsin esmakordselt Kanderstegist Ott Maidrelt, kes eelmisel aastal pinkie oli. Kuulasin ammulisui tema pajatuse Kander-magic-ist, staff room-ist, staff night out-ist ja kõigest muust arusaamatust. Otsustasin ka ise kandideerida ja järele uurida, kui maagiline see koht siis ka on. Juba märtsikuus sain positiivse kirja ja sellest ajast peale ma enam palju muule mõelda ei suutnudki kui eelseisvale suvele. Kevad möödus kiiresti ja peagi leidsin end Tallinna lennujaamast ning juba mõned tunnid hiljem mägede vahelt Kanderstegist, ümbritsetuna 60 üle kogu maailma kokku tulnud skaudist.

Täna, möödunud suvele tagasi vaadates möödus aeg Kanderstegis kui üks silmapilk. Enne kui tähele panin, oli kahenädalane treeningperiood läbi ja leidsin end töötamas ronimisgiidina. Nautisin väga oma tööd ja veel viit ronimisgiidi, kellega koos töötasin. Matkasin palju ja õõbisin tihti keskusest eemal asuvas väikeses mägiõnnis, Upperhut-is. Käed-jalad olid nii tööd täis, et enne kui märkasin, oli käes 1. august – päev, mil keskuse elu pööratakse pea peale ja keskuses viibib üle 1500 kü-

lalise. Augustikuu esimestel nädalatel oli veel palju tööd ja ronimist, enne kui asjad maha rahunema hakkasid. Augusti lõpu ja septembri alguse veetsin ma rohkem aega sõpradega viimast võttes, matkasin veel sinna, kuhu polnud jõudnud, ja ronisin nende tippude otsa, millest olin suve alguses unistanud. Nii vallutasin ma septembri alguses ka Balmhorn-i (3699 m), Kanderstegi kõrgeima tipu.

Nõnda oligi käes 12. september, aeg kõigiga hüvasti jätta ja koju tagasi tulla.

KILLUKESI

Polnud just kõige kergem olla väikest kasvutõugu ronimisgiidi. Vahetevahel juhtus, et tuli julgestada tubli kolm korda minust raskemaid inimesi. Tavaliselt sellistel puhkudel palusin kedagi endale appi õlgadest kinni hoidma, kuid ajaga kasvas ka enesekindlus ja peagi tundsin, et abi on üleliias. Kord endast kaks korda raskemat härrat julgestades mõtlesin, et saan ise hakkama. Jumalale tänu, üles ronis ta korralikult, kuid kui ta hakkas laskuma ja raskus läks üllatava pauguga kõiele, siis enne kui midagi aru sain, rippusin ma kahe meetri kõrgusel õhus. Nii me seal kahekesi rippusime, kuni suutsin Martini, teise ronimisgiidi, endale appi kutsuda. Kõigepealt kulds tal viis minutit, et naerukrampidest üle saada ning seejärel mind alla tõmmata.

Olles ainus tüdruk ja veel pealegi kõige noorem ronimisgiidide tiimis, juhtus tihti, et poisid ei suutnud vastu panna kiisatusele mind narrida. KISC-is oli ka selline tegevus nagu crate stacking. See oli ülalt julgestusega suurte joogikastide üksteise peale ladumise väljakutse. Ronimisgiidide treeningul pidi igaüks selle ka ise läbi tegema. Olles viimane, olin juba väsinud ja ei suutnud üle 10 kasti üksteise otsa laduda. Kuid selle asemel, et mind alla lasta, tõmbasid nad mind nagu linnukese oksale 10 meetri kõrgusele rippuma, sidusid nõõri puu külge ja hakkasid asju kokku pakkima. Seal ma siis kõlkusin, suure pahameelega naeruga võitlemas, kuni mulle halastati ja alla lasti.

KOLM KUUD MÄGEDE LUMMUSES

Kuidas loomad Lähtel sabad said!

13.–15. november toimus Tartumaal Lähte Ühisgümnaasiumis gaidide tibusdeloendus nimetusega „Kuidas loomad Lähtel sabad said?“. Väikeseid ja suuri gaidide oli kokku 65.

Tibusdeloendus on hellakeste ja hundukeste sügisüritus, mis toimub erinevates Eesti kohtades ning igal aastal on oma teema, mis valitakse üldiselt muinasjuttudest, mida lapsed teavad ja mis neid huvitab. Eelmise aasta teema oli näiteks “80 päevaga ümber maailma”.

Esimesel õhtul toimusid mängud, kuid pikast sõidust väsinuna lahkusid paljud juba varakult. Vastupidavamad kuulasid ära ka muinasjutu loomade sabade saamisest. Teiseks päevaks oldi juba puhatud ning päev algas looduses matkamisega.

Pärast lõunat koguneti kuulama küllalist-jahimeest, kelleks oli Eesti Jahimeeste Seltsi tegevjuht Hegne Lump. Gaidide

seas oli üllatavalt palju neid, kellel sugulane või keegi teine lähedane on jahimees. Innustunult räägiti, kes on mingit looma või loomade jälgi metsas näinud või hääli kuulnud.

Selleks, et teada saada, kas ka loomi piltidel kiiruse peale ära tuntakse, korraldati võistlus, kus kiiremaid ootasid autasud. Kõige kiirema võistkonna liikmed saidki endale päev varem trükist välja tulnud „Jahiraamatu“, autor Tiit Randveer. Loomad selgeks saadud, rääkis Hegne Lump palju huvitavat Eesti metsloomadest, nende käitumisest ning kuidas on võimalik teada saada loomade arvukust metsas. Veel arutati, miks loomade küttimine on vajalik ja mis juhtuks, kui ulukite arvukust ei ohjatakse. Lapsed rääkisid palju oma arvamustest, miks jahipidamine vajalik on.

Lisaks said gaidid oma käega katsuda hundi ja ilvese nahka. Tore oli vaadata, kuidas lapsed avastasid, et ilvese

karvkate on pehmem kui hundi oma jne. Üllatuti kopra kolpa ja hambaid vaadates, et kopral ei olegi hamba värvus valge, vaid hoopis tumeoranž. Suurt üllatust valmistasid ka metssea kihvad, mis paljudele tundusid hirmutavalt suured. Hiljem vaadati videot Eesti metsade loomadest. Hegne kommenteeris seiku, fakte ja videol toimuvat. Video lõppedes tänati Hegnet ning tänutäheks sai ta EGL tänukirja, rinnamärgi, klepsu ning helkuri. Samal õhtul toimus ka disko, kus “peoloomad” tantsisid kuni öörahuni.

Viimase päeva hommik algas taas hommikuvõimlemisega ning sellele järgnes hommikusöök. Peagi liiguti Saadjärve Looduskeskusesse ja Elistvere loomaparki. Lähtele tagasi jõudes söödi lõunat, autasustati tublimaid matkajaid ja tänati korraldajaid, pakiti asjad ning kodupoole sõit algaski.

ELEN TAMMET

Olime kui üks pere ja õppisime teineteist juba pilgust ja kehahoiakust tundma. Kui nähti, et kellelgi oli vähegi paha tuju, ei öeldud midagi, vaid tuldi ja tehti hoopis kalli. Kui keegi oli stressis, toodi inimesele midagi küsimata kohvi või teed nutella-saiga või hoopiski rünnati tagant ja hakati ettehoiatamata massaaži tegema. See tekitas alati hea tunde.

Eestlased on oma jälje Kanderstegi jätanud. Ise ma küll ei tea, mida minust järgmisel aastal jutustatakse, kuid Otti tuntakse küll nime all „crazy Estonian guy“ (hull eesti tüüp). Igal inimesel oli mõni lõbus lugu tema kohta rääkida.

Kord nädalas oli staffile *staff night* out, kus terve staffiga mindi välja midagi huvitavat tegema. Käisime muuhulgas ka minigolfi mängimas, kallis restoranis magus-toitu söömas, jäähokit mängimas, välkino nautimas ja suve lõpul sõitsime kõik koos üheks päevaks rongiga läbi Eigeri mäemassiivi Jungfrau vaateplatvormile, et seal

nautida vaadet Euroopa suurimale – Aletchi liustikule 3500 m kõrguselt.

Ma olen väga tänulik ESÜ-le, et nad võimaldasid mulle sellise elamuse. Eelkõige sooviksin ma ikkagi tänada Hele-Maid, kes võttis asja sama suure südamega kui mina. See suvi oli kindlasti kõige vapustavam mu elus. Ainus, mis mind praegu lohutab, on see, et ma tean, et lähen sinna kunagi tagasi.

Autori fotod

JOTA

DEIVIS TREIER
Eesti JOTA koordinaator

Sa ju tead, et Maailmalaager on suurim skautide üritus ja toimub kõigest nelja aasta tagant? Kui sa seda tead, siis sa eksid, sest juba 52. korda toimus oktoobri kolmandal nädalavahetusel Jamboree On The Air (JOTA) ehk Raadiosuurlaager ning 13. korda Jamboree on The Internet (JOTI) ehk Interneti suurlaager, mis on tegelikult skautide ja gaidide suurim üritus. Eelmisel aastal osales näiteks kokku üle 600 000 osaleja. See on umbes pool Eesti elanikkonnast. Eestis toimus tänava kumbki üritus neljandat korda. Toimumiskeskusteks olid sellel aastal Tallinn, Rakvere, Kõpu küla Jõgevamaal, Põlva, Kilingi-Nõmme Pärnumaal ning meile armsas Tagametsas. Ainus pelgalt JOTI laager toimus Rakveres.

Kuidas JOTA Tagametsa jõudis?

Eelmisel aastal otsustas grupp ökoskaute Tallinnast matkata Jõgevamaal asuva raadioamatööri juurde, et JOTA-st osa võtta. Viimase aasta jooksul on skautide read täienenud veel mitme raadioamatööri näol ning aasta jooksul raadioamatöörliitsentsi kvalifikatsiooni saavutanud skaudid Deivis ja Kristjan otsustasid sellel aastal

teha JOTA välipäevana. Välipäev on raadioamatööridele nagu laager skautidele. Olgu veel mainitud, et Tallinna Polütehnikumi raadioklubi „ES1XQ“ toetas skaute raadioseadmetega ning teadmistega. Võetakse raadiosaatjad ning minnakse loodusesse või välja oma kodusest raadiojaamast. Tagametsa Metsakodu taresse paigutati raadiojaam ning Saarjõe äärde püstitati ajutised antennimastid. Kuna Tagametsa asub kaugel tööstusest ning suurtest kõrgepingeliinidest oli Tagametsas JOTA-st igati tore osa võtta. Tegime oma minimaalselt võimsate aparatuuridega üpris kaugeid sidesid näiteks Hispaaniaga, Prantsusmaaga, Ida-Venemaaga, Itaaliaga, Suurbritanniaga.

Järgmisel aastal teeme kindlasti JOTA kaasa välipäevana Tagametsas või sõidame külla mõnele skaudiüksusele, kes tahaks väga JOTA-st osa võtta, kuid kellel eelnevatel aastatel pole see õnnestunud.

Raadioskautilus saab tuult tiibadesse

Augustis istusid Tallinna Polütehnikumis koos mitmed raadioamatöörid ning skaudid. Kuna kummagi hobi esindajad on üsnagi huvitatud, et üha rohkem noori leiaks tee pimedatest bussipeatustest skaudikoondusele ning raadioklubisse otsustati raadioamatööride ning skautide mitteformaalse koostöö sümboliseerimiseks asutada raadioskautiluse kaimkond. Kaimkond on Eesti Skautide Ühingu mõiste, mis tähendab, et skaudid saavad kuuluda lisaks oma koduüksusele ka skautlikesse gruppidesse, kus harrastatakse lisaks skauditarkustele ka mõnda eriprogrammi. Raadioskautiluse puhul on selleks eriprogrammiks raadioamatöörilusega tutvumine või tegelemine. Ka esimese skautliku raadioklubi moodustamise idee raadioamatööride juurde on välja käidud ning loodavasti lähiajal ka tuult tiibadesse saav. Selle sama raadioklubi juures saaks kõik tehnikahuvilised skaudid oma uudishimu leevendada. Raadioskautiluse tegemistest kuulete kindlasti tulevikus.

JOTA ja JOTI korraldustiim tänab väga skaudiüksuseid Rakverest, Kõost ning Kilingi-Nõmmelt, kes võtsin nõuks tänava osaleda sellel sündmusel ning loodavad, et järgmisel aastal laieneb JOTA veelgi ka teistesse Eesti skaudi- ning gaidiüksustesse. Korraldajad soovivad tänada lisaks skaudiüksustele ka Eesti Raadioamatööride Ühingut ja Tallinna Polütehnikumi igakülgse abi eest.

JOTA-st Kilingi-Nõmmes raadioamatöör ROBERT KROŠETSKINI kodus.

Meie, Saarde skautide lipkonna liikmed, kogunesime juba raadio-suurlaagri eelse nädala teisipäeval Robert Kro etskini lahkesse koju Kilingi-Nõmmel. Esimesel korral oli meid 8: Ants Arukask, Alvar Tatolder, Toni Kukke, Kristjan Kaldma, Gunnar Künarpää, Maris Lehtsaar, Ly Lillemägi, Hendrik Raid ja juhina kaasas Sirli Arumäe.

Robert kostitas meid imemaitsvate isevalmistatud pirukatega ning viis meid tasuta kurssi raadioamatööride salamaailmaga. Ükski meist ei olnud varem midagi seesugust näinud ega kuulnud ning näis uskumatu, et on võimalik kontakteeruda täiesti uute inimestega kaugetest tundmatutest paikadest. Esialgu tundus kogu see lugu lootusetult keeruline alustades sellest, et oma nime tuli õppida ütleva

Skaudid raadio juures

JOTI 2009 RAKVERES

Rakvere skaudid kogunesid 17. oktoobril kell 12.00–12.30 Rakvere Eragümnaasiumi saalis.

ANDRES LILLEMÄGI
Rakvere Skaudid

Alustasime üritust Eesti skautide hümni-ga, täpsemalt selle esimese salmiga, mille järel võtsime istet kujuteldava lõkke ümber. Skaudijuht Andres tervitas kõiki ja rääkis lühidalt JOTA/JOTI üritusest, kavast ja reeglitest. Seejärel oli ülesanne moodustada grupid. Selleks ei olnud vaja palju pead murda, sest lõkke äärde istusid skaudid täpselt kahe grupina: tüdrukud ühel ja poisid teisel pool. Lõimegi siis kaks gruppi – poisid ja tüdrukud.

Kohale oli tulnud: 3 hundut, Annabella, Angela, Ivory; 4 skaudijuhti, Agathe, Marge, Marina, Andres; 9 skauti, Jürgen, Rico, Kevin, Andreas, Lehte, Merilin, Keidi, Kärt, Triin; 3 vanemskauti, Lyly, Argo, Anni ja 2 rändurit, Erik ning Urmas.

Kui grupid koos, tuli laagripplats üles lüüa. Püstitasime kaks telki ja heiskasime Rakvere Skautide ja Rakvere linna lipu.

Telkide ülespanekul jälgisime kiirust ja telgi ilu. Võitjad said pisut magusat. Võitjateks tuli tüdrukute grupp, kes sõbralikult jagasid komme poiste grupiga.

JOTI

Arvutiklassis jagasime ära arvutid, panime pähe kõrvaklapid ja JOTI võis alata. Alguses tegime selgeks, kuidas end registreerida JOTI ametlikul kodulehel. Seejärel saime samal lehel otsida erinevaid skaudiüksusi, kellega soovisime kontakti võtta. Hundudele anti esimeseks ülesandeks saata kiri JOTI lehe kaudu teistele skautidele samas ruumis ja sellega said kõik hundud väga hästi hakkama.

Skaudid võisid juba varsti ka hõisata, et nad on mõne skaudiga maailmast ühendust saanud! Pärast ühenduse saamist oli neil ülesandeks tähistada maailma kaardil punktid, kust nad vastuse said. Mõned skaudid saatsid ka veel vastuskirja, kus küsiti erinevaid huvitavaid küsimusi. Näiteks, et milline on teie skautide üksuse märk? Kui palju on teie üksuses skaute, tüdrukuid, poisse?

Esimene vastusega tore kiri tuli Kanadast ja seejärel tuli kirjakesi peaaegu igast maailmajaost – Austraaliast, Aasiast, Aafrikast ja Põhja-Ameerikast. Kahjuks ei saanud kontakti Lõuna-Ameerikaga. Üks toredamaid kontakte oli Uus-Meremaalt,

kus sealne skaut rääkis oma kodulinnast ja oma skaudiüksusest. Tore kontakt oli ka Madagaskarilt, selle sai Lehte ja Indiaga, mille sai Jürgen.

JOTI vahepeal otsustasime ka süüa ja mängida, kuigi mängimiseks eriti palju aega ei jäänud, väga kiire oli tagasi suhtlema. Peale meili saatmise kasutasime suhtlemiseks Scouting Link chat-e ja loomulikult skype-i. Kahjuks oli raskusi inglise keelega, aga selleks oli meil abiks skaudijuht Marge, kes abivajajaid kohe aitama tõttas ja loomulikult kasutasime interneti sõnaraamatuid www.tomahook.net.

Kontaktidega vestlemine kestis hiliste öötundideni, vahepeal märkas Argo, et lund sajab ja läks õue lumememme ehitama, selle naersime meie loomulikult välja, sest praegu veel sügis, aga kui Argo tagasi tuli ja fotokast meile lumememme pilte näitas, me enam ei naernud. Kuigi jah, see lumememm oli küll hallikas, mitte valge.

Meie JOTI laager lõppes 18.10 kell 12.00 suure koristamisega ja veel viimastele kontaktidele vastamisega. Kõik osalejad said endale märgid ja võimaluse välja printida tunnistus JOTI-l osalemise kohta.

Järgmisel aastal on plaan koos teiste Eesti skautidega minna JOTI-le Tagametsa Eesti skautide ja gaidide püsilaagrisse.

veerimistähestiku abil. Lisaks täiesti tundmatud uued reeglid: mida ütelda, millises järjekorras ja ikka veerimistähestiku abil. Tundus naljakas, et “kuulen sind hästi” või “parimad tervitused” on võimalik edastada numbrikombinatsioonide abil. Ajapikku sai meile asi arusaadavamaks, kuid need, kes meie seast vähem harjutasid nagu näiteks Ants ja Alvar, ilmselt ilma Roberti abita suhelda ei oleks osanud. Tundub, et poistele hakkas asi huvi pakkuma, nad külastasid Robertit ka iseseisvalt ning suurlaagri toimumise päevadeks oli neil asi palju selgem. Siinkohal tahaksime ka tänu avaldada neile raadioamatööridele, kes lastele kannatlikult ning lahkelt vastasid, hoolimata nende kogenematuses ning noori kiitsid.

JOTA laupäeval külastasid Robertit Saarde lipkonna Kavalate Rebaste salga tüdrukud, kõige pikema staaziga skaudid meie

lipkonnas: Kertu Kore, Kerli Kore, Andra Teearu ja Gerly Pikkor, rändurieas Edgar Laksa ning Taavi Kovalevski. Tundub, et tüdrukutel läks kontaktide loomine ja suhtlemine päris hästi, igatahes oli raadioeetris kuulda elavnemist, kui tütarlaste hääled kutsungit esitasid. Ei ole vist igapäevane, et raadioamatöörid oleks noored tüdrukud.

Meie lipkonna noored said JOTA ajal raadio teel ühendust võtta nii lähedaste kui kaugete paikade noortega alustades Eesti oma noortest Tagametsas, Tallinnas, Tartus ning jätkates kontaktidega Saksamaal, Inglismaal, Belgias, Austrias, Kamt atkal, USA-s jne. Kõige kaugemaid kontakte õnnestus tabada Antsul, kes suhtles koguni Austraalia skautidega. Olgu lisatud, et kõik sised tehti ainult transiiveriga lõppvõimendit kasutamata. Kasutusel oli 20 m kuupantenn, mille kõrgus maapin-

nast oli ainult 10 m. Kokku tegid skaudid 221 QSO neljalt kontinendilt 33 maaga. Juba on saabunud üsna palju QSL-kaarte sisede kinnituseks, nii elektroonilisi kui ka paberkaardjal.

Oleme kõik suure ja huvitava kogemuse võrra rikkamad, õppisime midagi täiesti uut, mida igapäevaelus just sageli ette ei tule. Skaudid õpivad läbi tegevuse – see möödunud üritus oli selle veenev tõestus. Meie südamlük tänu Robertile – “Roy”-le, kes leidis aega lapsi ja noori oma põneva harrastuse maailmaga tutvustada ning iga kord millegi heaga kostitada. Ehk kasvab mõnest raadioamatöörilusest huvitunud poisist kunagi talle tubli harrastuskaaslane, praegu tundub see küll üsna tõenäoline.

Saarde skautide lipkonna nimel
Nskm SIRLI ARUMÄE
Autori foto

NÕUPÄEVAD 2009

MONIKA OJALA
Skaudi- ja hundujuht
Lipkond Okaskannel

Kes teist, kes on üle 16-aastased, on käinud Eesti Skautide Ühingu nõupäevadel? Kasvõi paar korda oma skaudielu jooksul? Ma loodan, et paljud said minu küsimuse peale kätt tõsta. Kahjuks ei paistnud see välja tänavustel nõupäevadel. Just nüüd, kui lisaks tavapärasele tähtsatele teemadele arutame ka teist tähtsat teemat – ühinemine Eesti Gaidide Liiduga – olid minu meelest kohal ainult need, keda näeme enamikel ettevõtmistel tegevuses. Kas teisi ei huvitagi meie oma organisatsiooni tegevused ja tulevik?

Reede õhtul kogunesime, nagu koosolekuteks ikka, kolmandale korrusele ja selgitasime välja kuidas oleme meelestatud laupäevasteks ühinemisläbirääkimisteks gaididega. Üldine tunne oli minu meelest positiivne, paljud arvasid, et võiksime selle teemaga juba edasi minna ja midagi konkreetset tegema hakata. See on muidugi ka minu arvamus, sest olen juba nii mitu aastat seda teemat lahanud ja arutanud. Samas, nagu sellistes olukordades ikka, oli neid, kes ei näinud teema helget poolt ja tundus, et arvasid, et võiks veel 5 aastat selle sama koha peal tammuda. See selleks, kõigil on õigus oma arvamusele.

Laupäeval ühinesid meiega gaidid. Meid jaotati gruppideks ja anti ette erinevad teemad, mida grupis arutada, et ühinemisläbirääkimised ja edasised tegevused hästi areneksid ning laheneksid. Meie grupp sai arutlemiskohaks alumise korruse kaminaesise. Erilisi

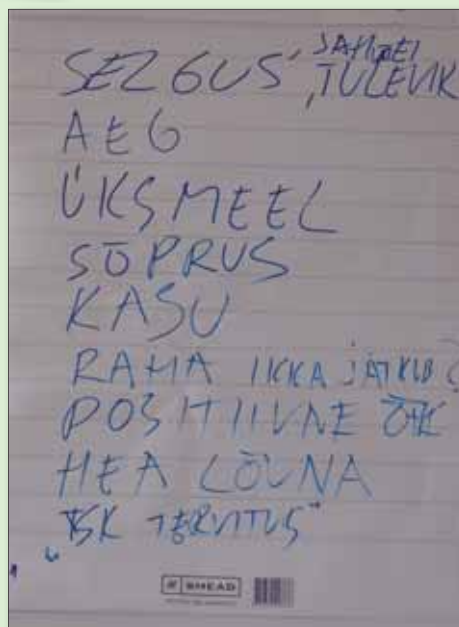
vaidlusi meil ei tekkinud, kuna valdav enamus suhtus ühinemisesse positiivselt ja olime etteantud valdkondades ühisel arvamusel. Läbirääkimiste lõpuks jäin arvamusele, et seekord läks see paremini kui kevadel. Tore!

Laupäeva õhtut ootasime vist kõik. Teema MASUndav presidendi vastuvõtt tekitas palju elevust – mida need tartukad (Liina, Siim, Helen) meile küll plaanivad. Ja siis algas pihta. Ilusad, mitte väga uhked riided seljas, toimusid etteasted. Nalja oli palju. Mina õpetasin presidendi koos proua ja külalistega jenkat tantsima. Peale esi-

See oli lihtsalt midagi, mille tahtsin kirja panna ja loodan, et mõtlete sellele ning järgmisel aastal näen rohkem kaasa-rääkijaid. Nüüd aga Tagametsas toimunud ESÜ nõupäevadest ja laupäevaõhtusest MASUndavast stiilipeost lähemalt.

Sõit Tallinnast koos Waltzi ja Lauraga pidi algama kell 17 Radissoni hotelli eest. Nagu ikka läks ühes kohas minul kauem ja teises kohas Waltzil kauem. Laura nägi, et meil läheb aega ning ta läks Radissoni juurest kolmandasse kohta, kus ka temal läks natukene kauem, kui arvas. Lõpuks saime ikka teele ja jõudsime ka esimeste seas Tagametsa kohale. Nii mõnus oli tulla jälle Tagametsa ja meenutada suurlaagrit, mis alles kaks kuud tagasi lõppes.

nemisi saadeti külalised kolmandale korrusele televiisori ette. Nimekiri, kes millal kättele läheb, läbi vaadatud, saime hetk enne telekaadrisse sattumist teada oma ameti ja nime. Kõigest sellest tegi ajakirjanik ka teleintervjuu ja -reportaazi. Üldiselt jäin

mina vastuvõtuga väga rahule ja arvan, et teised ka. Mõned meist tantsisid koguni poole ööni.

Pühapäeval rääkisime ESÜ järgnevate aastate tegevuskavast ja põhikirja punktidest, mis muudatusi vajavad. Võib-olla oleks ka siin hea ära mainida, et kui keegi soovib oma üksusega korraldada mõnda traditsioonilist sündmust (Rohelist päeva, hundude laagreid, Jüripäeva laagreid, Tali-mänge või hoopis midagi muud), siis ESÜ programmijuht Aune Suve ootab hea meelelega teie kirja.

Aitäh kõigile, kes huvitusid skautluse tulevikust ja võtsid vaevaks Tagametsa kohale tulla!

Fotod: Sirje Pool

Eesti Skautlik Antoni Keskgild 20

Eesti seniorskautide ühenduse ajalugu ulatub hoopiski kaugemale kui aasta 1989, kui see asutati. Meie esimese Eesti Vabariigi skaudid poleks küll kaua aega veel teada saanud maailmas tegutsevatest skaudigildidest ja rahvusvaheliseks organisatsiooniks IFOFSAG (International Fellowship of Scouts and Guides) kasvanud seniiorite ülemaailmsest ühendusest, kui mitte Imatra meriskaudid Soomemaalt poleks 1980. aastal tulnud otsima olümpiaregatile tuleku võimalusi. Siis sai käesolevate ridade kirjutaja kokku Soome mereskaudide juhi Ilmari Räsäneniga, kellega skautlusest vesteldes tuli välja ka sellise organisatsiooni olemasolu. Eestimaal skautluse taastamiseni oli aga tol momendil veel pikk tee käia. Ometi see aeg tuli ja kui 23. aprillil 1989.a Tallinna vanalinna Stoltingi nimelises linnatornis said kokku eetserskaudide otsingute tulemusena üles leitud ja koosolekule kutsutud skaudiveteranid, siis oli juba olemas informatsioon sellise organisatsiooni olemasolust. Otsustati luua ka meil skaudiveteranide ühendus, mida maailma skaudiliikumises nimetati gildideks. Kuna tekkisid kohe ka harugildid Tallinnas, Tartus, Jõgeval ja Keilas, siis otsustati Eesti seniiorite liit nimetada keskgildiks. Selle esimeseks juhiks valiti käesolevate ridade kirjutaja, kes selleks pidi andma praegusele ESÜ peavanemale Andres Haamerile üle Eesti Eetserskaudide Ühenduse peavanema ameti. Välissekretäriks sai hästi saksa keelt valdav kunagine Kunda gaid Valeska Paju.

Kohe tekkisid sidemed Soome Püha Jüri Partio-gildiga ja ka Kesk-Euroopa regiooniga läbi Taani seniorskautide gildi, kui viimased kutsusid meie esinduse Euroopa regiooni kokkutulekule Christianslystis Saksamaal.

ESAK sai 1990. aastal ka IFOFSAG-i (nüüd on see saanud lühema nimetuse ISGF) täisväärtslikuks liikmeks. Siitpeale avanes meie gildiskaudidele elava rahvusvahelise läbikäimise võimalus ning Eesti Skautlik Antoni Keskgild omaltpoolt alus-

tas samalaadsete rahvusvaheliste kokkusaamiste korraldamist nimetuse Balttreff all. Esimene treff toimus 1995. aastal Tallinnas. Selle mõtte oli anda võimalus selliseid kokkutulekuid korraldada kogu Baltikumis, järjekorras Eesti-Läti-Leedu. Eesti on sellest kinni hoidnud ja viimane Balttreff toimuski 2005. aastal Tallinn-Kõrvemaa-Kuusalu liinil. See tähendab kohtumise viimist Tallinna-väliseks ja liikuvaks, mis andis võimaluse meie külalistele Euroopast ja Põhjamaadest tutvustada nii Eestimaa loodust, ajalugu kui kaasaega. Samas ei puudunud ka majanduslikud huvid, sest gildi olemasoluks on vaja ise ka majandustegevust arendada, mitte oodata annetusi. Viimane Balttreff osutus vägagi edukaks ja röömustav oli ka see, et Eesti Skautide Ühing sellele kaasa aitas, osaledes oma rahvatantsu ansambliga Sukad ja Tagi Piritall kontserdil ning välissekretäriaga Aegviidus toimunud konverentsil, kus tutvustati rahvusvahelisele seltskonnale nelja keelt kasutades Eesti skaudiliikumise arengut ning kaasaega kui ka struktuuri. Veel siiani on sellest lugeda rahvusvahelises gildiajakirjanduses järelkajasid, nagu mainis viimasest Lääne-Euroopa subregiooni konverentsis osa võtnud gildi praegune juht Ingrid Junisov.

ESAK-i üheks suureks algatuseks võib lugeda ka Kaarli kirikus aastaid läbi viidud skautlike jumalateenistusi, kus lipudefileel olid esindatud ka peale skautlike mitmed isamaalike organisatsioonide ja ühenduste lipud. Nagu gildi nimetus juba igale skaudile peaks ütleva, on ESAK oma ülesandeks teinud ka meie skautluse isa Anton Õunapuu mälestuse hoidmise. 2. aprillil 1989. a. asetati koostöös kohaliku muinsuskaitse seltsiga Antoni sünnikohas kunagise Liivoja talu õuele mälestuskivi. Plaani olid tol ajal suured, paraku ei ole olnud jõudu ega majanduslikku võimsust neid kõiki täita. Vastupidi, gildiliikumine on noorte pealekasvu puudumisel aina kokku kuivanud ja me ei ole enam võimelised võrdväärselt teiste Euroopa ja Põhjamaade

seniorskautidega tegutsema. Antoni-gild, nagu meie seniiorite organisatsiooni mujal kutsutakse, käib koos Tallinna Kristiine linnaosa sotsiaalkeskuses kord kuus ja kooskäijaid on järel veel kolmekümne ümber, kes on noorusest peale jäänud truuks oma töotusele, mis teadvustab, et skaut jääb skaudiks ja gaid gaidiks surmani. Seniiorite gildis ei tehtagi vahet ei skautide, noorkotkaste, gaidide ega kodutütarde vahel. Kõik on seniorskaudid.

Oktoobrikuu viimasel neljapäeval tähistati gildi 20. aastapäeva, õnnitleti juubilari Õie Veskiõja ja mälestati endist gildivanemat Laine Aruveed, kes saadeti igavikku 14. oktoobril Pärnamäel.

Hüvasti mu armsad jääge, viimast käiku alan ma.

Sellelt teelt ei keegi enam tagasi saa pöörduda.

Agarad perenaised olid katnud kena pidulaua, mille ümber jätkus meenutusi ja mõtteavaldusi nii mineviku kui tuleviku suhtes mitmeks tunniks. Tervitusi tuli ka Soomest Rauma skaudigildilt, mis on meie gildile omavahel sõlmitud lepingu järgi kaksikgild ehk twinning.

Seega läks Eesti Skautlik Antoni Gild vastu järgmisele aastakümnele, kus selle elujõus püsimine ning järjepidevus oleneb juba kindlalt skaudiliikumist vajalikuks hindavatest inimestest, kes on nooremast skaudieast juba välja kasvanud, soovivad aga ka täiskasvanutena omaksvõetud aateid hoida ning edasi skaudelda.

KESK-EUROOPA SUBREGIOONI KONVERENTS RUMEENIAS

Seekordse subregiooni, kuhu kuulub ka ESAK, konverentsi päevakorras oli 13 punkti, milledest tähtsamaks oli subregiooni juhatuse valimine. Kohal oli ISGF maailmabüroo esindaja Linda Bates Kanadast. Oma hääle sai anda ka Eesti esindaja, ESAK praegune peavanem Ingrid Junisov, kes leidis võimaluse konverentsile sõiduks. Sellised osavõtused on meile muutunud kalliteks, olgugi et vajalikeks, olemaks rahvusvaheliselt n.õ pildis.

Eelmine presiidium andis aru senisest tegevusest aastatel 2007-2009 ja andis juhtimise üle uuele juhtkonnale eesotsas uueks presidendiks valitud Manfred Bossega.

Konverentsi ametliku osa kõrval oli mõeldud ka ringsõitudele ja nendest osutus huvitavaimaks laevareis Ovidiu saarele koos rumeenia traditsiooniliste roogade maitsemisega. Konverents kestis 02.-06. septembrini 2009 ja pärast seda oleme tunnistanud veel rahvusvaheliselt elusolevateks.

SkM LEHO MÄNNIKSOO
Autori fotod

SKAUTLUS ARGENTIINAS

Argentiina on maailmas suuruselt kaheksas riik ja Lõuna-Ameerikas Brasiilia järel teine. Siin tegutsevaid skaute on 41 000 ja mul oli võimalus osaleda nende tegemistes. Kuna riik siin skaute ei toeta, on üsna tavaline, et skaudirühm kuulub mõne kiriku koguduse juurde, kellelt on saadud ruumid tegutsemiseks. Nii on ka skaudigrupi Madre de la Misericordia, kuhu kuulub umbkaudu 100 liiget, tegemised kiriku abiga üles ehitatud.

KATRIN RATAS
Lääne Skautide Malev

On õhtu kell 22.00. Christiani skaudisalk on kogunenud ühe poisi vanemate koju õhtusöögile. Nimelt on neil traditsioon vähemalt kord kuus ühine õhtusöök kellegi kodus. Argentiinas on väga olulisel kohal lapsevanemate toetus. Nad elavad aktiivselt skautlusele kaasa aidates ning nii mõnestki on saanud ka tubli skaudijuht.

Poisid istuvad ümber laua, üks neist

tinistab kitarri ning kõik laulavad aktiivselt kaasa. Poiste vanemad on kogunenud kööki ning arutavad, kas neil on ikka kõik homseks heategevusürituseks olemas ja valmis. Siinsete skautide tegevusprogrammis on tähtsal kohal heategevusüritused.

Õhtusöök (mis minu jaoks on pigem öö-söök, sest kell on juba 23.00, neil ongi tavaks nii hilja õhtust süüa) on väga kärrikas ja lõbus. Ja mina olen sattunud tähelepanu keskpunkti. Esimesed küsimused mulle on, et kas olen Brasiilia skaut. Kuna meie uue skaudimärgi värvid on täpselt Brasiilia lipu värvidega ühesugused, siis noored seostasid mind kohe selle riigiga. Hämmastavalt hästi tunnevad siinset noored geograafiat. Ma ei pidanudki selgitama, kus Eesti asub. Küsimusi saan Eesti skautluse kohta kuhjaga. Üksteise võidu tutvustatakse mulle ka siinseid skauditavasid.

Kuna Argentiinas on aastaajad vastupidi (isegi kuu on taevas tagurpidi), siis siin on skaudilaagrid just algamas. Järgmisel nädalavahetusel on plaan matkata Buenos Airesest (kus elab 12 miljonit inimest) teise linna. See üritus hõlmab kõiki pealinna skaute. Poisid on sellest juba praegu väga eelivil.

Kell on 10 hommikul. Nii suured kui väikesed skaudid kogunevad kirikule kuulvasse aeda, kus täna toimub heategevusüritus. Hundudel on juba käimas suur paintballi turniir. Nimelt said nad täna ise tegevuse valida, mida teha tahavad ja paintball on vaieldamatult nende lemmik. Aeda on ehitatud suured barrikaadid ning poisid on juba suhteliselt värvilised (mängus kasutatakse õhupalle, mis on täidetud värvilise veega). Kisa ja naeru on terve õu täis.

Üks vanemskaudisalk on ametis WC remondiga. Vahetatakse välja torustik. Skaudiruumide korrashoiu eest hoolitsevad poisid ise.

Tänase heategevusüritusega kogutakse raha ühe lastekodu jaoks. Kogu õu on askeldajaid täis. Kiriku siseruumidesse on üles pandud mitmeid õnnelose ja vahvaid mängu, kus auhindadeks skautide valmistatud meened. Müüakse omatehtud kooke ja torte. Kogu õu on täitunud põnevate atraksioonidega. Kiriku katusele veetakse köisi, kust tuleb ahviraudtee. Hiljem selgus, et see sai ka kõige populaarsemaks tegevuspunktiks.

Rahvast tuleb kui murdu. Tundub, et sellised üritused on populaarsed. Inimes-

Autori fotod

tele meeldib heategevus ja sellesse oma panuse andmine. Igas tegevuspunktis on väga suur tunglemine. Raha kogutakse pileti lunastamisega: kui tahad kusagil osaleda, ostad pileti. Skaudipoisid on nii

tublid ja asjalikud ning lapsed on nende ümber nagu takjad.

Päeva lõpuks on koogiletid tühjad ja noortel võhm väljas, aga kõigil naeratus suul, sest päev läks korda ja koguti päris

korralik summa. Noored on sellest nii õnelikud ning kodutee bussis möödub laulu ja hõisete saatel. Ja nii tore on mõelda ja tunda, et elame põhimõttel: läbi skautluse paremaks.

SLOVAKKIA 09.08.2009-24.09.2009

SIIM MARIPUU, LIINA LAND, HELEN LIIV

▶ 09.08.2009

Tunnikene sõitu lennukiga ja maandusimegi Riia lennujaamas. Järgmise lennuni oli meil piisavalt aega, seega otsustasime väikese uinaku teha. Sellel hetkel saime suure tõdemuse osaks, et tark on magamiskott mahutada käsipagasisse, sest iial ei või teada, millal magada saab.

Veel üks lennukisõit möödab ja olime jõudnud Viini. Seljakotid seljas jätkasime rännakut Viini metrooga, kus kõikvõimalikest skeemidest sai aru ainult Siim Maripuu. Kui olime oma seiklused metroos ja rongis lõpetanud, jõudsime Bratislavasse, kus rongijaamas oli vaja umbkeelse piletimüüjaga suhelda, kes ei saanud inglise ega vene keelest aru ööd ega mütsi. Rahvusvahelise viipekeelega saime ikka piletid sihtpunkti. Teadmiseks, et Slovakkias tähendab püstine põial ühte, mitte OK.

Peale pikka rongisõitu karastusime veel Zilaina bussijaamas, kus ei olnud ühtegi stendi millal ja millisel platvormil väljub buss Rajec Lesnasse. Nüüd võtsime kasutusele oma keeleoskused, küsisime: Govorite võ po russki? Do you speak English? Sprechen sie Deutsch? Parlez-vous français? Kas te räägite eesti keelt? Kujutate pilti, kõik inimesed, kes sellel hetkel bussijaamas olid, ei rääkinud ühtegi eelpool mainitud keeltest. Hoolimata sellest, et asusime ühes suuremas linnas, kus on kolm ülikooli. Lõpuks meil siiski õnnestus leid üks vahva bussijuht, kes vigases vene keeles seletas, millise bussiga Rajec

Lesnasse jõuame. Pooltund bussisõitu ja olimegi kohal. Nüüd pidime ootama kedagi, kes meile vastu tuleb. Lõpuks nägime sinist mikrobussi ja meie rõõm oli suur, et lõpuks ometi oleme päästetud. Siis aga astus bussist välja üks mees, vaatas mobiiltelefonilt kella, bussipeatuses olevaid kuulutusi ning läks bussi tagasi. Meie lootused olid hetkega kildudeks purunenud ja kõigil olid näod pikad. Kuid paari sekundi pärast selgus, et see oli nali ning hiljem oli meil juba raske uskuda, kas Kristian räägib tõtt või mitte. Bussi istudes oli meil suur rõõm selle üle, et olime leidnud inimese, kes räägib inglise keelt. Kui mõnekilomeetrine bussisõit seljataga, olime õiges kohas.

▶ 10.08.09

Järgmisel päeval aeti meid vara üles, olime juba valmis selleks, et minna lossi ja seal kõvasti tööd rabada, aga ei miskit. Nii oligi meie terve päevake vaba. Osa eestlastest otsustas kasutada võimalust ja teha väike matk mägedesse, teised aga jäid pallipatsile. Matk oli lihtsalt võrratu, loodus teistsugune kui meie kodumaal. Kui jalad enam eriti ei kandnud, tegime väikese puhkuse ja nautisime vaadet alla orgu.

Kui kõik olid koos, tutvustati meile, millist tööd tegema hakkame ja kuidas tuleb tööriistu kasutada. Lisaks sellele räägiti meile, mida ei tohi teha ehk siis *no sex, no fun, no drugs, no alcohol* jne. Sellel õhtul saime ka valida, millises lossis järgmisel päeval töötame.

Peale koosolekut tegime tutvust kohalike jookidega. Kuuma 1-eurose šokolaadiga ja kofolaga, mis on sarnane coca-colaga, kuid maitseb rohkem jõulujoogi moodi.

▶ 11.08.09

Nüüd oli siis kätte jõudnud see päev, kus panime selga tööriided, võtsime kaasa võileivad ning asusime losside poole teele. Üks grupp sõitis Povarski Hradi, neil vedas, sest vihma sadas ja töö tegemisest ei tulnud midagi välja. Lootes, et vihm jääb järele, tegime väikese ringkäigu kohalikus kaubanduskeskuses Tescos. Vihmasadu jätkus, kuid lossi juures käsime ikka ja seal tehti meile ka väike ekskursioon. Mäest alla tulles sõitis üks bussitäis rahvast tagasi ööbimispaika. Teised aga jäid bussi ootama, selle aja saatsime mööda kohvikus kuuma šokolaadi juues ja pitsat süües. Teine grupp, kes Lietavas olid, pidid tegema rasket tööd ja seda terve pika päeva.

▶ 12.08.09

Neljandal päeval said need inimesed, kes eelmisel päeval Povarski Hradis käisid, õige töömaigu suhu, sest sellel päeval olime meie Lietava lossis, kus enam armu ei antud. Palju oli kaevamist, mulla vedamist, kivide tassimist. Kuna töö oli raske ja igapäevaseks söögiks olevad kesised paberivõileivad ei andnud meile piisavalt energiat, tuli väsimus kiiresti peale. Nii mõnelgi korral leidsid kaevajad keraamilisi potikilde ja ka münte. Meid üllatasid

negatiivsed itaallased, noored mehed, kes ei suutnud tööd teha, siinkohal näitasid eesti tüdrukud küll silmad ette.

13.08.09

Nüüd oli kätte jõudnud kauaoodatud vaba päev, selle saatsime mööda lähimas linnas Zilinas, mida võib nimetada Slovakkia versiooniks Tartust. Päeva missiooniks oli leida matkapood, kust saaks soetada endale soodsalt kvaliteetset matkavarustust ning ruudulised püksid, millest paljud unistasid. Paar matkapoodi küll leidsime, kuid hindade poolest see eriti soodne ei olnud. Ühesõnaga möödus päev poodeldes.

14.08.09

Hricovi lossi võib pidada kõige vahvama lossiks, kus me üldse käisime, see paik oli kõigi vaieldamatu lemmik ehk siis tõeline printsessi unistus, isegi teekond sinna oli muinasjutuline. Hricov asus mäel, kõik lossid asusid mäe otsas, aga see oli väike ja armas ning sealt avanevale vaatele ei saanud miski vastu. Oma panuse andsime okste lõikamisel, kivide tassimisel ja kaevamisel. Siim ei suutnud seal ronimisihale vastu panna, nii mõnelgi korral pidi ta taluma Liina ja Heleni näägutamist ohutuse teemadel. Hiljem, kui kõik tööd tehtud, läksime mäe otsast alla, et taas ööbimispaika sõita, aga oh imet, enne ärasõitu jäi meie sinine mikrobuss kinni, käed külge ja välja lükkama. Meile, eestlastele, oli nüüd selgeks saanud, kui tahad nalja ja põnevust, tuleb valida alati sinine buss, seda tegime ka edaspidi.

15.08.09

Siimu sünnipäev. Eelmisel õhtul meisterdatud küpsisetort leiab sooja vastuvõtu nii unise Siimu kui ka kõigi teiste poolt, kes bussisõidu ajal Lietava lossi Siimu teele ette jäävad. Lietava on meil selle Slovakkia piirkonna viimane loss, mida kohendame. Järgmine sihtpunkt oli meil Banska Stiavnica, kuhu jõudsime kaks tundi pärast ettenähtud aega. Küünarnukkideni õline ja torisev bussijuht veetis hea tunnikese mootorit putitades. Banska Stiavnica on aga imearmas endine kullakaevanduslinnake, mis asub iidse vulkaanikraatri. Ostes selles linnas kinnisvara, saad pealekauba kilomeetrite kaupa keldriruumi salajaste kaevanduskäikude näol. Kuna ametlikult kaevatud kuld tuli vanal ajal valitsejale loovutada, kaevasid linnaasukad ka oma majade alla käike. Seetõttu võib julgelt öelda, et kui selles piirkonnas ükstapuha mis kohas auku kaevama hakata, jõuab varem või hiljem mingi tunnelini. Kraatri keskel, milles linn asub, on väike kõrgend ja nagu selle reisi jooksul juba reeglilik oli saanud, asus ka selle mäe otsas loss – õigemini küll kirik, mida kutsutakse Kalvariaks ja mis koosneb kolmest kirikust eri kõrgustel.

16.08.09

Püha Jüri hostelis ehk kohalikus skaudikeskuses oli väga mõnus puhata. Kuna oli vaba päev, otsustasime kohalikkude suve tippündmust uurima minna: isemeisterdatud ujusõidukite võistlust lähedalasuva Pucovadlo järve ääres. Lisaks veesõidukite proovimisele korraldasime sulgpalli turniiri – eesti naised versus itaalia mehed – leidis taaskord kinnitust fakt, et eesti naised on ägedamad. Samal ajal tõestasid ka eesti mehed, kui ägedad nad on – trikivettehüpeid tehes. Jaak ronis puu otsas, kõlkus vee kohal ja kargas sisse – itaallased, poolakad ja teised järel.

17.08.09

Jälle tööle asudes, seekord siis lossis nimega a ov, mis kuulub meie lemmiklosside nimistusse: täiesti fantastilised vaated ja armsad sopikesed varemetses, kus kasvavad ideaalsed turnimispuud. Turnida sai sel päeval ka Siim, kes trotsis ilmselget varinguohtu ja saagis künkala võsa maha. Okste tassimisel otsustas üks segadusse sattunud mesilane Liinat rünnata, mille tulemusena sarnanes viimane järgmise päevade jooksul Angelina Joliega.

Oksad ei ajanud segaduse mitte ainult mesilasi, vaid ka töö juhendajaid. Algselt ettenäidatud oksahunniku tekitamise koht oli umbes viis meetrit sellest kohast, kus me nad tegelikult järsakust alla pidime viskama. Hambaid kiristades tegime aga siiski selle topelttöö ära.

18.08.09

Sel päeval olid meie suurteks sõpradeks kitsed ja ajakirjanikud. Kitsed olid toodud meie skaudimajast (nende kodust) üheks

**Janek Laoväli
Joonas Lepp
Eerik Osko**

**Jaak Parker
Ingrid Liivak
Agathe Pärna**

päevaks parematele karjamaadele ja ajakirjanikud ilmusid ise pärast lõunat välja. Siim andis isegi intervjuu. Ajakirjanikega saabus ka Trevo – või siis pärisnimega Kristian – kes meie nüri tööd silmitsedes meile halastas ja meie tööpäeva varem ära lõpetas. Loomulikult oli see uudis meile eriti meeltemööda ja aju genereeris ka ühe hüüu: “Kristian is our boss, driving the disco bus!”. Kui me seda talle hüüdma läksime, tundus ta kohe väga ettevaatlik – tuleb välja, et rahvusvahelises skautluses ei ole hüüud eriti levinud ning Trevo oli hirmul, et mis me nüüd talle teeme selle nõmeda tööpäeva eest. Hüüud oli siiski kohane ja tore.

Iga päev Banska Stiavnicas oli päris palav, aga õnneks oli selles piirkonnas ka palju järvi ja kuna tegu on kaevandusjärvedega, siis ka need asuvad mägede otsas (!). Kõige eesrindlikumad ujumispeatuste nõudjad olime muidugi meie.

19.08.09

Hommikul läksime ujuma. Kristian ajas ikka veel mingit juttu võtmetest ja tööpoolest – sinist bussi maja taha pargitud ei olnud. Sõitsime hoopis kollase bussiga, mis pooltki nii äge ei olnud. Kohale jõudes hakkas Kristiani lugu järjest enam usutavust koguma – sinine buss seisib järve kaldal. Niisiis hakkas meile koitma, et tuleb vist siiski võtmeid otsida, sest kogu projekti sularaha tagavara ja muud tähtsad asjad olid bussis. Pealekauba olid võtmekimbus veel Kristiani koduvõtmed ja uute võtmete tellimine oleks kokku läinud maksma umbes 1000 eurot. Esimene hüppaja oli Siim ja mis te arvate, kes tuli järvest välja võtmekimbuga?

**Marge Anni
Marianne Jürgenson
Kerli Kulm**

**Helen Liiv
Liina Land
Siim Maripuu**

Kristian oli üliõnnelik – nii kergendatud meest pole veel näinud – hüppas riietega järve (seekord ilma võtmeteta).

Seejärel ta kadus ja kui teda jälle nägime, sõitis ta meile vastu diskobussiga – mis oli sujuvalt Eesti Diskobussiks ümber nimetatud ja ka kohased Eesti lipud peegelite külge kasvatatud.

20.08.09

Tol päeval olime ühes eriti kummalises lossis. Sõit suure ja väga aeglase bussiga võttis juba oma poolteist tundi aega ja kui väideti, et hakkame lossile lähenema, ei uskunud me seda, sest ühtegi mäge ei paistnud ja tee viis alla orgu. Ühel hetkel käsutati meid suurest bussist välja ja esimene voor laaditi diskobussi. Ülejäänud hakkasid jala minema, ikka edasi orgu. Jõudnud oru põhja avastasime, et oru keskel on mägi ja selle otsas on loss. Ala ise oli looduskaitse all ja grupp jaotati kaheks – ühed läksid lossi tööle ja teised asusid ussidele pesi ehitama. Asi selles, et looduskaitseala oli just nimelt usside kaitseks. Meile tehti selgeks, et seal elutsevad kahte tüüpi ussid, ühed on mürgised ja teised kägistavad. Meie saime selgeks, et ussid tänavad meid pesade ehitamise eest kahte moodi – ühed musitavad, teised kallistavad.

Õhtul oli meie rahvuslik õhtu. Kavas olid kama ja eesti rahvatantsud, mida me mitu päeva varem terve grupiga harjutasime. Siinkohal tuleb kindlasti mainida, et olime ainsad, kes ei kasutanud oma maa tutvustamiseks youtube.com-i. Seejärel olid veel Itaalia rahvuslik õhtu, kus meile kõiksugu delikatesse pakuti ja Poola rahvuslik õhtu pika küsimustikuga. Õhtul jätkasime Eesti õhtut tokisaiade ja kilesaunaga.

SIIMU, LIINA, KAUNITARI JA KOLETISE SEIKLUSED SLOVAKKIAS.

Kui juba kord Slovakkiasse minna, siis tuleb ära kasutada võimalust matkamiseks. Programm lõppedes jätkus meie seiklus juba väga heade sõpradega – slovakkidega. Ei pidanud muretsema ei rongipiletite, õige peatuse ega öömaja pärast. Isegi süüa toodi meile alguses!

Järgmisel päeval viis Magi meid enda poiss-sõbraga siis matkale. Alustasime hommikul vara ja enam-vähem ühes tempos slovakkia vanameestega. Mingi hetk rühkisime ette, aga kui tõus järsemaks läks ja meil kops kokku vajus, siis panid vanamehed jälle mööda ning järgmine kord nägime neid juba üleval mägiõnnis kolmandat märjakest rüüpanas – harjutamine teeb meistriks.

Meie läksime aga mägiõnnist edasi. Terve päev matkasime nii-öelda mäeaheliku harjapidi ja iga järgmine tipp oli ise nägu. Lõunat sõime ühes iseäranis tuulises kohas, mis oli ka Mala Fartate kõrgeim tipp.

21.08.09

Põhiliseks tööks oli muidugi põõsaste lõikumine, mis oli juba kõigi vaieldamatuks lemmikuks saanud. Siiski oli päev nii põletavalt palav, et lõpetasime oluliselt varem, kui plaanitud ja siirdusime ujuma. Slovakkias on järvedega, nagu kõige muugagi, selline asi, et nad asuvad mäe otsas. Seda seetõttu, et need on kaevatud kaevandusvee hoidmiseks ning on väga sügavad. Suurem osa rahvast töötas ühes lossis, kus lossi ei olnudki. Ehk see koht nägi välja nagu enamik Eesti losse – paar üksikut kivi.

22.08.09

Viimasel päeval, kus kõik veel töötasid, läksime Banska Stiavnica vanasse lossi. Õhtul viidi tublimad töötajad kõrvallinna kuumaveeallikal asuvasse spaasse. Uhkusega peame teatama, 12-st sinna kutsutud inimesest 8 olid eestlased. Spaa ise oli vägev, koopale oli maja peale ehitatud ning termaalveebasseinis suplemisele järgnes pikem mõnulemine ja massaažitool. Lõpuõhtuks oli meile kavandatud istumine ühes linna pubis. Nagu iga maja keldrist Banska Stiavnicas, läksid ka pubist otse maasse pikad käänulised ja sopilised käigud. Sinna oli meile üles pandud midagi mõteteraja sarnast, kus pidime koogas küünlaid otsima ja oma nime raja lõpul kasti jätma. Jagati tänukirju ja meie jagasime oma vaprate tüdrukute heegeldatud sinimustvalgeid kaelarätivõrusid-sõrmuseid. Õhtul tagasi skaudimajja jõudnuna korraldasime veel Youtube-disko Eesti muusikaga. Enne magamaminekut suutsid Liina ja Helen veel korraldajate ukse taga olnud saapad kümnekordsete umbsõlmedega üksteise külge kinni siduda.

23.08.09

Meie päris viimane päev Banska Stiavnicas oli muidugi vaba päev. Suur osa rahvast oli juba lahkunud. Andsime peakorraldaja Kristianile üle ka Heleni heegeldatud sinimustvalge mütsi, mida see pärast terve öö suure rõõmuga kandis. Kui koju jõudsime, jätkasime saapasaagat, pannes eelpoolmainitud kingad sammustruina meie uksest korraldajate ukseni. Hommikul, kui ärkasime, olid kingad kaares ümber meie ukse ja enne, kui Helen ja suurem osa eestlasi lahkus, panid nad kingad veel ilusti ukse taha nagisse koos hüvastijätukirjaga. Kusjuures hiljem tunnistasid ka ohvrid, et kuigi tegu iseenesest on andestamatu, oli kiri armas.

24.08.09

Alustasime teekonda varahommikul Banska Stiavnica bussijaamast, kus me sõitsime Bratislavasse, seal oli meil aega 5 minutit, et vahetada bussi ja sõita edasi Viini. Helen jooksis bussijuhi juurde ja palus oodata. Bussijuht oli üsna pahane, et me nii viimasel minutil tema sõidugraafiku segi löime, aga õnnelikult siiski bussis. Rahulik ja vaikne sõit kestis tunnikesi. Nüüd oli vaja välja mõelda, kuidas meid oodanud ja natukene turris bussijuhile naeratust näole tuua. Kõik bussis olnud eestlased otsisid oma kotid läbi, ehk leidub seal mõni šokolaad, mis ei ole veel lömmi istunud. Leitud. Bussist väljudes andime šokolaadi bussijuhile ning tänasime, et ta meid kõigele vaatamata ootas ning vabandasime tekitatud segaduse pärast. Sellel hetkel bussijuht sulas, nägu oli naerul ja päike säras. Veel natuke lennukisõitu ja olimegi tagasi Eestimaa pinnal ning lennujaamas vastas tuttavad näod tekitasid sooja tunde.

Kõrgust isegi ei mäleta, sest meie tähelepanu köitis üks imetabane slovakkide leiutus: täpselt ühele inimesele paras manustatav kogus kondenspiima tuubis, millele saab ka korgi peale keerata!

Kohalikul skaudiorganisatsioonil olid väga lahedad täispumbatavad kanuud ja üks suurem paat. Nendega siis panime kolmandal päeval allavoolu minema ja ei läinud kaua, kuni me kõik väga märjad olime. Kaasa aitas ka loomulikult paatkondatevaheline veesõda. Ka sellel teekonnal jäi meile silma vähemalt kolm lossi, mida meil ei olnudki õnnestunud selle programmi vältel põõsastest vabastada. Minu esialgne kartus, et peame ülesvoolu tagasi sõudma, ei saanud siiski tõeks, sest tagasi saime samuti rongiga. Rongid on seal lahedad ja käivad ikka palju tihedamini, kui meie Tallinn-Tartu liin.

See viimane õhtu Slovakkia programmi korraldajatega oli väga mõnus reisi lõpp. Tallinnas sain ma teada, et selline asi nagu karma on täiesti olemas. Olles terve reisi

jooksul kõikide eestlastega Janeki kallal nõõkinud tema juhtumiste pärast, juhtus aga hoopis see, et minu pagas on tänase päevani kadunud ja arvatavasti ei näe ma seda ka enam kunagi.

Selline oli reis Liina, Siimu ja Heleni pilgu läbi ning lühidalt seda kirja panna on võimatu, sest emotsioone on liialt palju. Kindlasti kuulete midagi uut ka teiste käest, kes meiega koos reisisid. Täname kõiki, kes selle reisi võimalikuks tegid.

Autorite fotod

ANTON ÕUNAPUU KARIKAVÕISTLUS

DEIVIS TREIER
ÕKV 2009 peakorraldaja

Anton Õunapuu 122. sünniaastapäeval toimus Tallinnas skautide oskusvõistlus Anton Õunapuu nimelisele rändkarikale. ÕKV 2009 planeerimine algas juba eelmisel aastal Läänemaal toimunud ÕKV ajal. Kuna käesoleval aastal jõustusid skaudiprogrammi muudatused, siis planeeriti sisse ka mitmed tegevused, mis oleks ka uues järguprogrammis. Kuna orienteerumisoskus skautide seas on aasta-aastalt langenud, rõhutasid korraldajad orienteerumisoskuse parandamise vajadust skautide seas.

ÕKV eelõhtul sadanud esimene pärislumi tõi osalejatele talve. Siiski ei osanud mitmed osalejad arvestada ilmastikuoludega ning tulid matkale kevad-suviste jalanõudega ja isegi ilma elementaarse matkavarustusega. Siinkohal tasuks skaudidijuhtidel tõsiselt järele mõelda. Värskest mahasadanud lumi siiski ei rusunud enamiku osalejate ning veel vähem korraldajate meelt. Juba varakult olid võistluskeskuses kohal tegevuspunktide kohtunikud ja abikohtunikud.

Matk kulges läbi Pirita jõe ürgoru maastikukaitseala, mis oma maalilise looduse ja maastikuga võlus osalejaid. Poleks uskunud, et keset linna on selline looduskauis koht, mille nõlvadel matkamine võtab selja higiseks ka kõige tugevama matkasellil.

Osalejad pidid läbima ükshaaval tegevuspunktid, mis olid inspireeritud uuest skaudi taskuraamatust. Skaudid pidid läbima rivikorra kontrolli, sorteerima jäätmeid, parandama jalgratast ja õmblema nõopi, andma esmaabi kannatanule, mõõtma objekte kasutades kehamõõte, määrama taimi, orienteeruma, süütama lõket, keetma vett ning lõpuks tundma ka Eesti maakondi.

Külm ilm ning märjad sokid ÕKV osalejaid ilmselt väga ei kurvastanud, sest kõigi matkalt naasnud osalejate silmad särasid rõõmsalt kuuma teed juues ning suppi süües. Veel rohkem hakkasid noorte silmad särama, kui välja kuulutati tulemused. Kolmanda koha saavutas Tallinna

skaudilipkond Saturn, teise koha saavutasid Ökoskautide noored skaudipoisid, esimene koht ning sellega kaasnev rändkarikas läks seekord järjekordselt Kõrve- maale.

Korraldajad tänavad kõiki osalejaid ja kaasalööjaid ning soovivad jõudu järgmise ÕKV 2010 korraldajatele Rakveres.

Autori fotod

HUNDUDE PEREMATK VILJANDIMAAL

29.augustil 2009 toimus ESÜ hundude perematk, mis sel korral matkalised Kesk-Eestisse Viljandimaale Kõo valda tõi.

Kell 11.00 startis esimene võistlev perekond Pilistvere küla keskusest, et läbida matkarada, mille pikkus oli kõige otsemat teed minnes rohkem kui 8 kilomeetrit. Kui pere aga soovis rohkem liikuda, võis oma teekonna ka pikemaks kujundada. Õnneks

olid meie matkajad nii targad, et keegi ekslema ei läinud.

Stardis jagati osalejatele kaardid, millele oli märgitud 4 kontrollpunkti, kus võistlajaid ootasid Sakala Maleva Võhma rühma noorkotkad ja nende noortejuhid. Ülesanneteks oli perekondadel autoõnnetuses vi-gastatule esmaabi anda, leida loodusesse mittekuuluvaid esemeid, määrata maastikul silmapiiril asunud tuuleveski kaugus

ja muidugi ka õigeaegselt fini isse jõuda. Lõpp-punktis sai kontrollida veel nende tähelepanelikkust – millise looma elutegevuse või jalajälgi oli rajal märgatud ja mitut maakonda nad matkal läbisid. Viimase õige vastus oli muideks 2 – Viljandimaad ja Jõgevamaad, kuid väga lähedal oldi ka Järvamaa piirile.

Selleaastase matka tegi rahvusvaheliseks USA-st Eestisse külla tulnud skaudi-juht Michael W. Fanelli, kes ühe perekonnaga ühines ja matka kaasa tegi. Osalejad said inglise keelt harjutada ja Mike nägi ka eesti skaudi tegevust ja elu.

Kell 16.00 olid kõik Pilistveres tagasi, sõime maitsvaid pannkooke ning kiitsime kõiki osalejaid ja abilisi. Siinkohalgi suur aitäh kohaletulnud perepeadele Kaidole, Heikole ja Johnile perekondadega – päev oli vahva tänu teile! Kiitus ka abilistele Kurmole, Dmitrilile, Rometile, Erlendile, Taa-vile, Ainile ja Helenale Sakala Malevast – heia hei hipp hopp, rajameistrid tipp topp! Ja muidugi Lisannale maitsvate pannkookide, Helenile ja Markole terve päeva päikeseliste toimetuste eest ning Pilistvere rahvale kauni matkakoha eest!

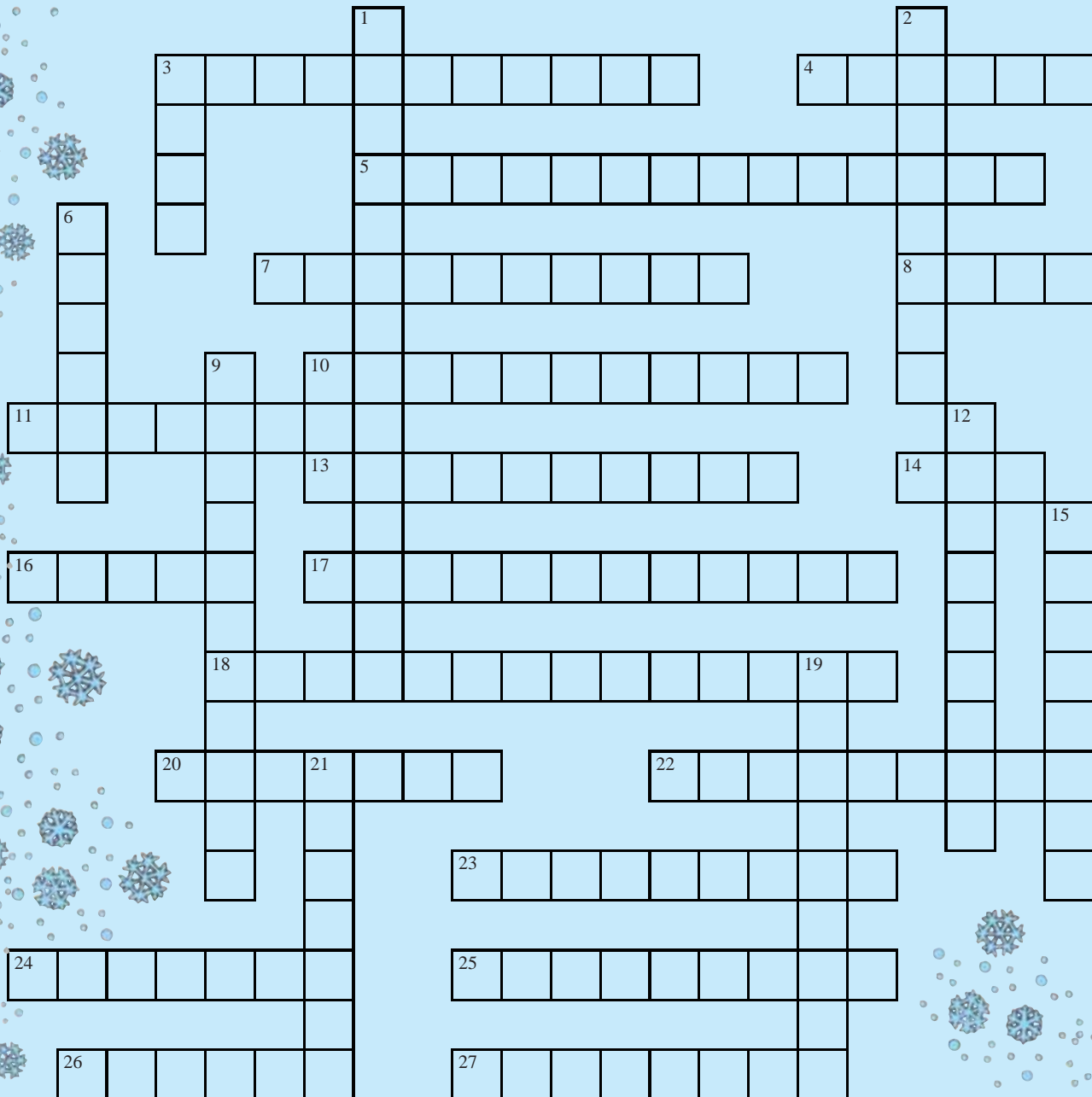
Loodan, et järgmisel aastal on perematk sama tore ettevõtmine suurema osalejate arvuga!

KATRE SAAR

Hundude perematka peakorraldaja

HUNDUDE TALVEALIAS

PAREMALE:

- 3 Väike lind akna taga, köht kollane
 4 Põleb, annab valgust ja soojust
 5 Jõulumuinasjutufilm, kus väike pois sõidab rongiga põhjapoolusele jõuluvana juurde otsima aisakellade helinat
 7 Valgusemäng taevas külmal ööl; ladina keeles Aurora Borealis
 8 Kuivatatud heintaimed, mis toodi pühade ajal tuppa
 10 Üks kiire mäest alla saamise moodus
 11 Ilutulestik
 13 ESÜ talveüritus, 2010. aastal toimumas Jänedal
 14 H₂O külmunud olekus
 16 Populaarne puu detsembris
 17 Masin, mis aitab talvel jäätunud teid libisematuks muuta
 18 Talvemuinasjutt, mille peategelasteks

- on Kaj ja Gerda, aga ka muinasjutu-vestja ja ahne nõunik
 20 Jääspordiala, mille varustuse hulka kuuluvad kivid ja harjad
 22 Jõuluvana kodukoht
 23 Loomade toidukoht metsas
 24 Mäng, kus 12 inimest ajavad taga ühte ketast eesmärgiga see vastase väravas-ajada
 25 Jõuluaja pruun küpsis
 26 Saani ette rakendatav loom, kellel on pikk saba ja lakk
 27 Masin, mis lükkab talvel maha sadanud valge massi tee pealt ära

ALLA:

- 1 Spordiala, mida harrastatakse külmunud veel ja mille suvised meistrid on vennad Tõnisted

- 2 Valgete pallide lahing
 3 Kelk
 6 Koht, kus toimusid 2008. aastal ESÜ talimängud, ühtlasi Eesti talvepealinn
 9 Üks amarülliliste sugukonda kuuluvatest lilledest, mis Eestis lume alt oma pea esimesena välja pistab, tegelikult on aga pärit hoopis Lõuna-Euroopast; ladina keeles Galanthus nivalis
 12 2010. aasta taliolümpiamängude toimumiskoht
 15 Pisike tegelane punase mütsiga, täidab susse
 19 Pahupidi pööratud kasuka ja sarvedega puksiv tegelane, kes ennevanasti vanaaasta õhtul ikka külas käis
 21 Väike lind akna taga, köht punane

Head lahendamist!
 Ristsõna koostas nskm Sirje Pool

ÖKOSKAUDID

tähistavad käesoleval hooajal kümnendat tegevusaastat

DEIVIS TREIER
Ökoskaudid

Mõiste ökoskaudid sai laiemalt tuntuks, kui 1999. aastal alustas Tallinnas tegevust sellenimeline skaudiüksus. Ökoskautiluse mõte oli selleks hetkeks juba mitu aastat vana. Paralleelselt tulid keskkonnaskautiluse-ökoskautiluse mõttele skm. Leho Männiksoo ning skm. Harry Tulp. Ökoskautilude näidisõppekava ilmus esmakordselt 1997. aastal Heik Pasti raamatus „Ökoskaudist ökovallani“. Ökoskautilude näidisõppekava koostas ning keskkonnaskautiluse teemadel arutles selles raamatus legendaarne keskkonnakaitsja Jaan Eilartkes, kes oli ka Eesti Looduskaitse Seltsi asutajaliige ning Lahemaa rahvusparki asutaja. Näidisõppekava on nüüd realiseeritud Ökoskautilude eriprogrammis.

1999. a septembris tulid kokku Tallinna Audentese Gümnaasiumi ja Viimsi Kesk-

kooli juurde skaudi- ja hundusalgad. Hiljem lisandusid nendele ka salgad Pirital ning Mustamäel. Üks esimesi ökoskautilude Ande ehk Andres, keda Eesti Skaudi lugejad tunnevad koomiksiste ja roheline pea järgi, teadis rääkida, et tema salga esimeseks juhiks valiti salga liikmete seast uudishimulik tüdruk nimega Liis Lass.

Ökoskautilude kümne tegevusaasta jooksul on olnud nii tõuse kui mõõnu nagu kõikidel skaudiüksustel. Liikmete arv on üksusel olnud vahemikus 15-89. Viimaste aastate jooksul on liikmeskond stabiilselt suurenenud. Ökoskautilude erinevus teiste skaudiüksustega ongi põhiliselt see, et salgad ning pesad asuvad erinevates asulates üle terve Eesti. Teiseks olulisemaks erinevuseks on see, et lisaks tavalisele skaudiprogrammile omandavad ökoskautilud ka eriprogrammi. Iga kuu üks koondus on meil pühendatud keskkonnatarkuste ning -oskuste omandamiseks.

Nagu ikka, kohtuvad kaugemal elavad skaudid üksteisega laagrites. Läbi kümne tegevusaasta on toimunud kümneid laagreid ning lühitegevusi. Veel aastaid meenutavad meie liikmed suve- ja talvelaagreid Evos, Jyväskylä (Soomes), Kingul, Rutjal, Vormsil, Rõuges, Kõrvemaal, Oo-

nurmes, Kambjas, Harju-Ristil, Tihemetsas ja teistes kohtades. Keskkonnaüritustest jääb kindlasti meelde, kuidas ökoskautilud Tallinnas õpetasid linnakodanikele, kuidas pandipudeleid tagastada või Lasnamäel paepinnasele puid istutada. Ekskursioonidel on käidud nii Plastitehases kui ka Keila-Joa hüdroelektrijaamas. Läbi on matkitud tuhandeid kilomeetreid rabasid ning muid looduslikke matkaradu. Ökoskautilud on olnud alati aktiivsed ka ESÜ ürituste korraldamisel ning kaasa aitamisega ERNA matkal, suurlaagrites, Jüripäeval, Rohelisel päeval jne. Ökoskautilude esindusvõistkond saavutas raskeimal ERNA matkal 2004. aastal edukaima võistkonna tiitli.

13. septembril tähistasime 10. tegevusaastat piduliku aktusega Pirital. Kõigepealt toimus perematk Pirital, sellele järgnesid sõnavõttud, filmilõikude vaatamine meie tegevusest ning muidugi koogi söömine. Külas olid meil ka lipkonna Siil esindajad.

Ökoskautilude nimel tänan kõiki, kes on meie tegevust toetanud või kaasa löönud. Teie abi on olnud hindamatu väärtusega noorte ning täiskasvanute keskkonnateadlikkuse arendamises ning skautlike eesmärkide saavutamises.

Foto: Ökoskautilude arhiiv

